

dwars

studentenblad
Universiteit Antwerpen

Nummer 47 - jaargang 7
Mei 2008
GRATIS

Roos Van Acker
Ongelijkheid in het
onderwijs
Amos Oz krijgt
UA-eredoctoraat
Mei '68

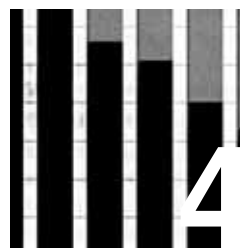

De ontmiijngsdienst van de UA: *cute and fluffy*

Pygmalion	3	Editoriaal
Colofon	3	
Dossier ongelijkheid in het onderwijs	4	Ons onderwijs reproduceert ongelijkheid
	7	De rol van taal
	8	Wat doet de UA?
Post!	10	Erasmuscolumn
Onderwijs kort	11	Uit de pers geplukt
Over iets anders	12	Interview met Roos Van Acker
Eigen gelijk eerst	15	Mediasites moeten hun fora beter reguleren
Manama in de gevarenzone	16	Slechte visitatie Internationale Betrekkingen en Diplomatie

dwars 47

Op zoek naar cowboys in Antwerpen	18	Centerfold
Geschiedenis krijgt Sax-appeal	22	Interview met jeugdauteur Aline Sax
De HeroRats van de UA	25	Ratten worden ingezet tegen builenpest en landmijnen
Kunst op de campus	26	Interview met kunstenaar Michaël De Clercq
Duizend bloemen en granaten	28	Mei'68: veertig jaar na datum
In wiens naam?	30	Lezersbrief van Jurgen Slembrouck
De vergane glorie van het studentenleven	32	Of: een verslag van de 12-urenloop anno 2008
Extra Cathedra	33	Met Luc Herman en Patrick Loobuyk
Cultuurtips	36	Wat te doen in de zomer?
De pijn verbijtend	38	Interview met Amos Oz
Mexico	41	Het land waar studeren een luxe is
Puzzel	42	Win cultuurcheques
Snor van de Maand	43	Met Silvio Berlusconi
Met dank aan	40	De dienst Preventie

Dossier ongelijkheid in het onderwijs

Het Vlaamse onderwijs reproduceert sociale ongelijkheid. *dwars* laat een aantal experts aan het woord, peilt naar de invloed van het Standaardnederlands op de ongelijkheid en onderzoekt wat de UA onderneemt op gebied van gelijke kansen.

Amos Oz krijgt eredoctoraat

In 'Hoe genees je een fanaticus?' brengt de befaamde Israëlische auteur een treffende analyse van het fenomeen fanatisme. De UA belooft hem daarvoor met een eredoctoraat; wij belonen hem met een interview.

Cowboys op lijn 410?

Dagelijks rijdt de bus massa's Antwerpenaren door de meest uiteenlopende wijken van de stad en omgeving. De perfecte plek voor busincidenten? *dwars* reed een dagje mee in "het rijdende dorp".

Drukkerij Wilda nv
Bisschoppenhoflaan 216 • 2100 Deurne
Tel.: 03 324 12 07 • Fax: 03 324 07 37
E-mail: wilda@skynet.be
www.wilda.be

**Hét adres
voor al uw drukwerk**
Tijdschriften • Brochures
Folders • Affiches
Flyers • Boeken
Handeldrukwerk
in kleine en grote oplages
Snelle
leveringstermijnen

JONAS VINCKEN, REDACTIESECRETARIS

Pygmalion

editoriaal

In 'Pygmalion', een toneelstuk uit 1913, vertelt George Bernard Shaw het verhaal van professor Henry Higgins en het simpele bloemenmeisje Eliza Doolittle. Higgins wedt met een vriend dat hij van de eenvoudige Doolittle in geen tijd een upper class lady kan maken. Een verhaal over opvoeding en de maakbare mens dat soms opvallend dicht bij de werkelijkheid staat.

In ons meritocratische onderwijssysteem worden leerlingen en studenten vaak beoordeeld op basis van hun gepercipieerde talenten. Onderzoek wijst echter uit dat dit talent allesbehalve een stabiele factor is.

In het onderwijs betekent het Pygmalion-effect dat de verwachtingen van leerkrachten naar hun leerlingen toe het gedrag van beide partijen zodanig kunnen beïnvloeden dat de verwachtingen zichzelf uiteindelijk gaan bevestigen: een self-fulfilling prophecy dus. Wanneer je van tevoren aan een leerkracht vertelt dat bepaalde - in feite willekeurig gekozen - leerlingen uitblinken en andere dan weer uitermate slecht presteren, blijkt telkens dat dit al snel bewaarheid wordt. De prestaties van leerlingen zijn dus veel maakbaarder dan gedacht: "talent" wordt al snel een erg dubieus gegeven.

In de werkelijkheid komt er natuurlijk niemand de zogenaamd goede en slechte leerlingen aanwijzen, maar dat hoeft ook niet. We worden voortdurend gemarkeerd door onze kledij, onze attitude, onze voorkennis, de taalvariant die we

spreken... Verschillen die heel sterk sociaaleconomisch en -cultureel bepaald zijn. Sommige vormen worden echter als "beter" aanzien en bepaalde leerlingen worden op die manier als intelligent of talentrijk bestempeld, terwijl het in feite met geen van beide iets te maken heeft. Deze verminkte meritocratie werkt dus uitermate discriminerend tegenover leerlingen of studenten uit de lagere sociale milieus.

Zoals onderwijsdeskundige Ides Nicaise in het interview op de volgende pagina's opmerkt, hoeft dat niet te verbazen: we discrimineren allemaal. Om dit tot een minimum te beperken is het daarom noodzakelijk dat alle betrokkenen zich zo goed mogelijk informeren. Net daar knelt echter het schoentje. Onderzoeker Meyrem Almaci merkte recent op dat studenten in de lerarenopleiding niets afweten van het Pygmalion-effect. Dan wordt het natuurlijk erg moeilijk om je gedrag bij te sturen en ons onderwijssysteem minder discriminerend te doen werken.

Wanneer het over de diversificatie van het onderwijs gaat, blijft het discours te vaak steken in holle slogans en ontbreken concrete acties. Minister Vandenbroucke heeft zijn mond vol van de tweede democratiseringsgolf, maar "vergeet" er voldoende middelen voor vrij te maken. In het dossier over de ongelijkheid in het onderwijs dat dwars deze maand presenteert, zochten we naar de problemen en enkele mogelijke oplossingen. Opmerkelijk is dat de experts bijna met één stem spreken en er toch amper naar hen geluisterd wordt. Niemand wilde ons te woord staan om hun argumenten te weerleggen: veel beleids- en opiniemakers geven er blijkbaar de voorkeur aan de problemen ijverig dood te zwijgen.

Colofon

dwars is het studentenblad van de Universiteit Antwerpen, gemaakt voor en door haar studenten. *dwars* verschijnt maandelijks tijdens het academiejaar en wordt gratis verdeeld op de UA-campussen Drie Eiken, Groenenborger, Middelheim en Stad. Oplage 3.500 exemplaren V.U.: Ciska Hoet, Paardenmarkt 91, bus 1, B-2000 Antwerpen

Hoofredacteur: Ciska Hoet **Adjunct-hoofredacteur:** Astrid De Wit **Redactiesecretaris:** Jonas Vincken

Eindredactie: Kirsten Cornelissen, Folker Debusscher (verantwoordelijke), Sarah Van Hoof, Kim Overlaet

Redactie: Vito Adriaensens, Stijn Cools, Wim Coreynen, Charis De Craene, Samuel De Wilde, Yannick Dekeukelaere, Maureen Deurinck, Lieselotte Joppen, Ward Joppen, Barbara Peeters, Sarah Schrauwen, Sabeth Snijders, Lies Van Grieken **Fotografie:** Samuel De Wilde, Maxie Eckert, Jonas Vincken (verantwoordelijke) **Cartoon:** Dimitri Sakela-

ropolis **Puzzel:** Raf Bocklandt **Vormgeving:** Maxie Eckert, Ward Joppen (verantwoordelijke), Sarah Schrauwen, Jonas Vincken, Tom Vingerhoets **Drukkerij:** Wilda nv, Deurne **Werken mee aan dit nummer:** Lisa Lefever, Mehdi Koocheki, Sophie Lemmens, Anneleen Vos

E-mail: dwars@ua.ac.be • Website: www.dwars.ua.ac.be

Redactielokaal en correspondentieadres: *dwars* - studentenblad UA, Paardenmarkt 91, kot 1, B-2000 Antwerpen

Vragen, opmerkingen en suggesties zijn van harte welkom, alsook lezersbrieven. Anonieme brieven komen echter niet in aanmerking. De redactie behoudt het recht om ingezonden stukken in te korten of niet te plaatsen.

“Ons onderwijs reproduceert de sociale ongelijkheid”

Interview met onderwijsexpert Ides Nicaise

TEKST & FOTO: JONAS VINCKEN, GRAFIEKEN: ‘DE SCHOOL VAN DE ONGELIJKHEID’

DAT VLAANDEREN OP WERELDNIVEAU ERG GOED SCOORT QUA ONDERWIJSKwaliteit, is algemeen bekend. Dat we het ronduit vreselijk doen als het op onderwijsgelijkheid aankomt, is minder bekend. Buna nergens anders worden je schoolresultaten zo sterk gedetermineerd door je sociale, economische en culturele achtergrond. In ‘De school van de ongelijkheid’ gaan Nico Hirtt, Ides Nicaise en Dirk De Zutter dieper in op dit probleem en bieden ze meteen mogelijke alternatieven aan. Nicaise, hoofddocent aan de K.U.Leuven en hoofd van de onderzoeksgroep Onderwijs en Levenslang Leren van het Hoger Instituut voor de Arbeid (HIVA), licht toe.

Ides Nicaise De situatie is niet zo goed. Er is tegenwoordig heel wat objectiveerbaar cijfermateriaal dat ons toelaat de positie van België op internationaal niveau te vergelijken, zoals

de PISA-enquête (*Programme for International Student Assessment, nvdr.*), waarbij vijftienjarigen getoetst worden op de vaardigheden die het onderwijs hen bijbracht. Uit die toetsen blijkt keer op keer - ongeacht of het nu om taal, wiskunde of wetenschappen gaat - dat Vlaanderen tot de wereldtop behoort qua gemiddelde onderwijskwaliteit. We scoren echter ronduit slecht qua gelijkheid: de kloof tussen de beste en de slechtste resultaten van Vlaamse leerlingen is erg groot. Je onderwijsuitkomsten worden in grote mate bepaald door je sociale afkomst. Kinderen van arbeiders doen het steevast minder goed dan kinderen van hogescholenden en ook kinderen met een andere etnische afkomst doen het veel slechter dan kinderen met een Vlaamse achtergrond. Ons onderwijs reproduceert de ongelijkheden in de maatschappij, terwijl we van onderwijs net verwachten dat het de kansen en competenties moet bieden om op te klimmen op de sociale ladder.

U zei dat jongeren met een andere etnische afkomst het ook merkkelijk slechter doen. Is dat verschil te reduceren tot de sociaaleconomische achtergrond?

Zij verkeren dikwijls in de lagere sociale lagen, hun ouders zijn vaker laaggeschoold of werkloos...

Nicaise Dat verklaart een heel groot stuk van het verschil. Daarbovenop blijkt echter dat er in Vlaanderen een deel van die kloof niet verklaard kan worden door de sociaaleconomische verschillen. Dan is de grote vraag: hoe komt dat? Sommigen denken spontaan dat migrantenjongeren minder onderwijsgericht zouden zijn, maar daar heeft het helemaal niet mee te maken. Het blijkt nu ook uit de PISA-onderzoeken duidelijk dat migrantenjongeren net méér besef hebben van het belang van onderwijs voor hun latere loopbaan en leven.

In Vlaamse scholen wil men het spreken van andere talen zoveel mogelijk vermijden, wil men de islam niet onderwijzen aan moslimjongeren, verbiedt men vaak hoofddoeken... Zelfs al zijn dat goedbedoelde maatregelen, door de betrokken doelgroepen worden ze aangevoeld als kleinerend en discriminerend. Misschien verklaart dat wel waarom allochtone jongeren zich op den duur minder goed gaan voelen op school en minder goed gaan presteren.

“Je onderwijsuitkomsten worden in grote mate door je sociale afkomst bepaald.”

Een indirecte vorm van discriminatie dus?

NICAISE Ja, voor een deel zal discriminatie zeker meespelen. Niemand zegt graag van zichzelf dat hij discrimineert, maar ik denk dat we best gewoon toegeven dat iedereen discrimineert. Natuurlijk doet niet iedereen dat even bewust of even erg, maar we zijn allemaal behept met vooroordelen: we leven nu eenmaal in een wereld met imperfecte informatie. Hoe groter de socioculturele afstand is tussen bijvoorbeeld leerkracht en leerling, hoe meer misverstanden er in die communicatie ontstaan. Hoe nefaster ook de gevolgen op het onderwijsproces.

Daarbovenop misbruiken scholen de vrijheid van

onderwijs. Op papier heb je altijd het recht op inschrijving – ik ga dat niet afdoen als iets onbelangrijks – maar ten eerste zijn er heel wat achterpoortjes die scholen misbruiken en ten tweede is het enkel het recht om je in te schrijven op een school. De verdere rechten op ondersteuning tijdens het leerproces, het recht op bescherming tegen willekeurige uitsluiting en dergelijke, die zijn nog zo goed als onbestaande. Daar moet aan gewerkt worden.

HET WATERVALEFFECT

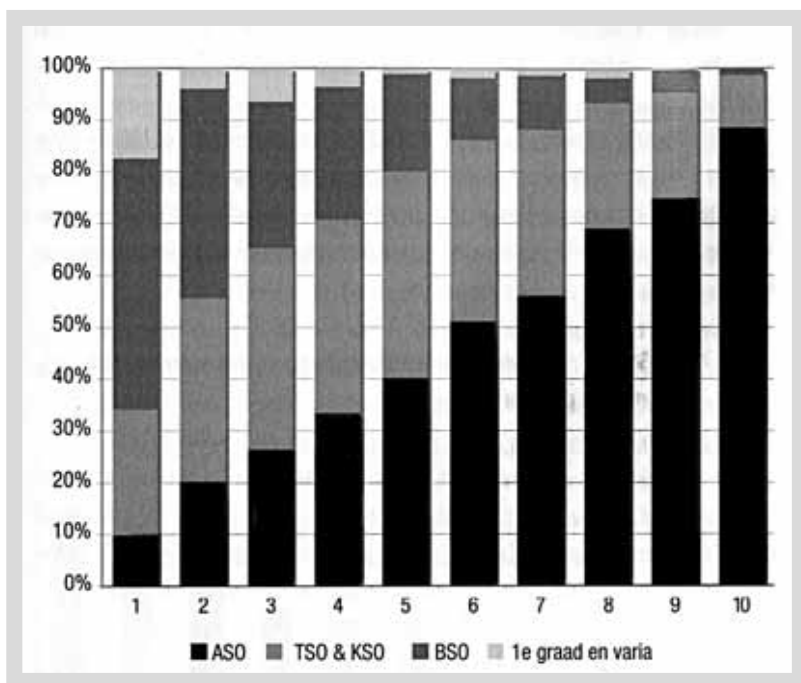
Is het watervaleffect zo'n voorbeeld van een uitsluitingsmechanisme in het onderwijs?

NICAISE Inderdaad. Er zijn verschillende watervallen doorheen het leerplichtonderwijs. In het basisonderwijs heb je al een waterval door het feit dat men minder "getalenteerde" kinderen vaak naar het buitengewoon onderwijs stuurt, terwijl zij geen handicap hebben. Kinderen uit lagere sociale milieus zijn vaker angstig, gestresseerd, verkeerd gevoed of ondervoed, hebben slechte leefgewoontes, lopen veel gezondheidsrisico's, hebben niet de ruimte om te studeren, worden gediscrimineerd of gepest... Al deze factoren remmen natuurlijk de ontplooiing van kinderen af, waardoor ze al snel fout georiënteerd worden. Het is ook een gemakkelijksoplossing voor veel scholen.

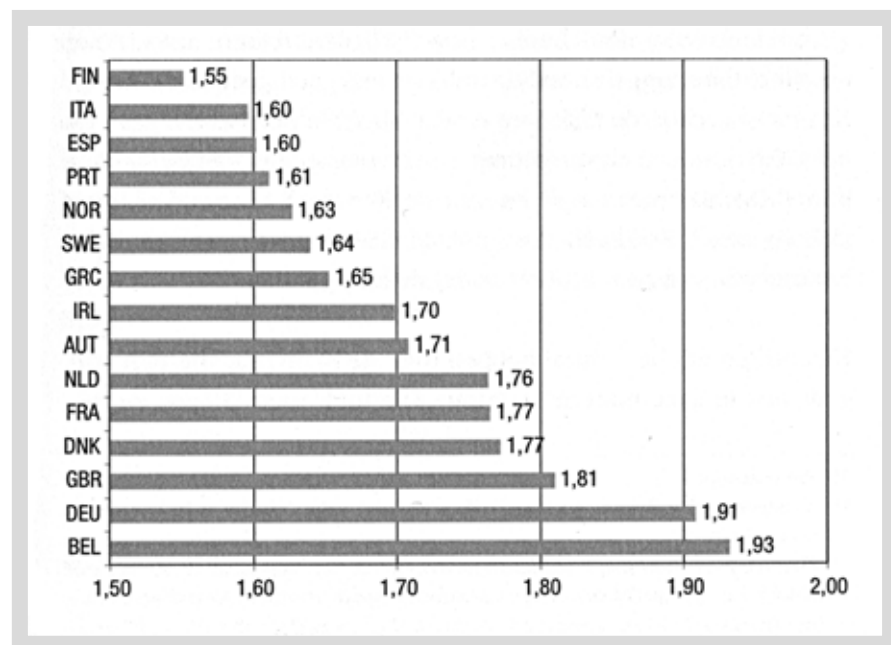
Een tweede belangrijke waterval is die in het

secundair onderwijs: daar worden kinderen al heel vroeg georiënteerd naar onderwijsvorm: ASO, TSO, BSO, KSO... Dit gebeurt op basis van hun toetsresultaten, maar dan vooral op een negatieve manier. Men oriënteert dus op basis van wat je niet goed kan in de algemene, abstracte vakken zoals talen of wiskunde, in plaats van waar je wel goed in bent of waar je voorkeur en interesse naar uitgaat. Ook deze oriëntering is zeer sterk sociaal bepaald. Het zijn de kinderen uit de hogere sociale milieus die goed scoren op de abstracte algemene vakken, omdat zij hier al het meest vertrouwd mee zijn: daarom zijn zij het die massaal doorstromen naar het ASO. ►

Studie-oriëntatie van Vlaamse vijftienjarigen naar sociaaleconomische bevolkingslaag (in de eerste kolom de tien procent armsten, in de tiende kolom de tien procent rijksten).

De mate waarin vijftienjarigen uit de hoogste sociale milieus beter scoren dan zij uit de laagste sociale milieus (in procent). In België is de ongelijkheid het grootst, in Finland het kleinste.

► DIVERSITEIT VERSUS KWALITEIT?

Vaak hoor je dat een democratisering van het onderwijs ten koste van de kwaliteit zal gaan.

NICAISE Als je pleit voor een meer egalitair onderwijsstelsel, dan heb je automatisch mensen die in het verweer gaan omdat zij vrezen dat democratisering een nivellering naar beneden betekent. Op basis van internationale vergelijkingen kan je echter niet zeggen dat er een dilemma is tussen de zorg voor de sterkere leerlingen enerzijds en de democratisering van het onderwijs anderzijds. Er is zelfs geen enkele correlatie. Je kan het statistisch onderzoeken en er zijn landen, zoals België, die zeer sterk en zeer ongelijk presteren en er zijn inderdaad ook landen die gelijk maar zwakker presteren. Er is echter ook een hele groep landen die sterk én veel gelijk presteert. Deze laatste groep is natuurlijk de interessantste. De vraag is: hoe kunnen we in die groep terechtkomen?

Ja, hoe?

NICAISE Het meest effectieve stelsel lijkt dat van het comprehensief onderwijs. Dat houdt in dat je aan elke jongere tot een leeftijd van veertien, vijftien of in sommige landen zelfs zestien jaar, een gemeenschappelijk curriculum aanbiedt dat zeer breed is. Nu heb je de facto een vorm van specialisatie vanaf het eerste jaar: je gaat talen, wiskunde, een meer technische of een sterk beroepsvoorbereidende richting studeren. In een comprehensief onderwijsstelsel is er een balans tussen al die vakken: je krijgt tegelijk algemeen vormende, technische en kunstzinnige vakken, allemaal in één breed curriculum, tot op de leeftijd van veertien à zestien jaar. Pas nadien ga je

kieszen. De motivatie voor die inrichting is tweeledig: je zorgt ervoor dat elke jongere breed gevormd is en een spectrum van allerlei vaardigheden bezit. Een betere mix van vakken is immers voor iedereen goed. En ten tweede kan je op die latere leeftijd veel beter en bewuster kiezen wat je eigenlijk wil doen in het leven. Op dat moment ben je al veel minder afhankelijk van wat je vriendjes gekozen hebben of wat je ouders zeggen. De studiekeuze wordt minder sociaal bepaald als je op een latere leeftijd kiest.

Kan iemand die wil doorstromen naar het hoger onderwijs dan nog wel voldoende kennis opdoen?

NICAISE Één van de leuke bevindingen over het comprehensief onderwijsstelsel is dat precies deze leerlingen meer doorstromen naar het hoger onderwijs. Heel wat landen hebben reeds een comprehensief stelsel: het Verenigd Koninkrijk, alle Noord-Europese landen en een aantal Zuid-Europese... In al die

Je kan trouwens ook binnen het comprehensief onderwijs differentiëren. Sterke leerlingen kunnen nog altijd modules bijnemen. En vanaf de leeftijd van vijftien à zestien jaar zal er sowieso een opsplitsing naar onderwijsvormen nodig zijn, dat staat buiten kijf.

DE SCHOOL ALS SELECTIEAPPARAAT

Zo'n school zou dus minder het selectieapparaat moeten zijn dat ze nu is. Waarom is ons vertrekpunt eigenlijk altijd dat een school noodzakelijk zoveel moet selecteren? Zijn er geen manieren om meer mensen te doen slagen zonder de kwaliteit te verlagen?

NICAISE Ik denk dat we wat vastzitten aan een onderwijscultuur die in wezen meritocratisch is. Meritocratie betekent dat je veel belang hecht aan de inspanningen en het zogenaamde talent van een individu. Dat talent is een soort fetisj geworden. Men gaat al vanaf het lager onderwijs leerlingen toetsen en die toetsresultaten interpreteren alsof ze een weergave

algemeen geweten dat die "talenten" in zeer sterke mate door je afkomst bepaald zijn – en dus ook veranderbaar zijn. Meritocraten zijn in wezen ook voorstanders van de democratisering van het onderwijs, maar ze bedriegen zichzelf door zoveel belang te hechten aan het fameuze "talent" en de weerspiegeling ervan in bijvoorbeeld het IQ. Het is al afdoende aangetoond dat iemands IQ gedeeltelijk veranderbaar is door extra stimulering of zelfs door een betere materiële leeromgeving. Er is bij mijn weten echter nog nooit aangetoond dat er een plafond is van wat je kan bereiken als individu. Wie zijn de scholen of de overheid dan om je ontwikkeling af te remmen met het argument dat je talenten te beperkt zijn? Onderwijs moet veel meer een echt recht worden dat los staat van zogenaamd talent.

Dat meritocratische denken is echter nog diep geworteld, ook in het hoger onderwijs.

NICAISE Het afstappen van het meritocratische denken houdt ook in dat je van het eerste jaar hoger onderwijs geen groot slagveld meer maakt. Je kan dat bijvoorbeeld doen door een proef af te nemen in het laatste jaar secundair, de zogenaamde Chrisostomosproef. Dan kan je voor elke jongere een indicatie geven hoe moeilijk het zal zijn om door te stromen naar het hoger onderwijs. Op basis daarvan kan je voor iedereen de gepaste ondersteuning aanbieden.

Meer lezen? Nico Hirtt, Ides Nicaise en Dirk De Zutter: 'De school van de ongelijkheid', EPO, 2007.

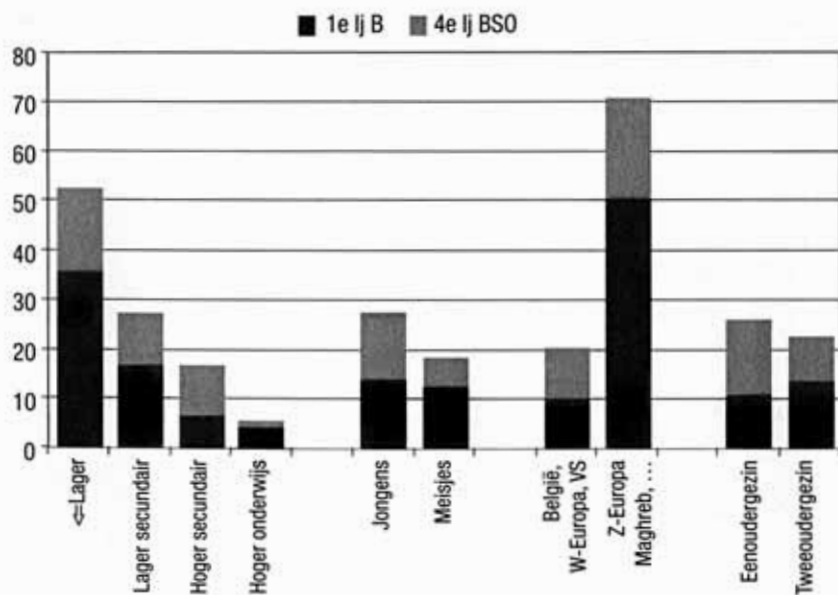
Er is bij mijn weten nog nooit aangetoond dat er een plafond is van wat je kan bereiken als individu.

landen is er een vlotte doorstroming naar het hoger onderwijs. Nu maken wij het voor een deel van de bevolking onmogelijk om door te stromen naar het hoger onderwijs omdat we ze veel te vroeg naar het BSO kanaliseren. De kloof qua algemene vorming die ze oplopen, wordt dan al snel onoverbrugbaar.

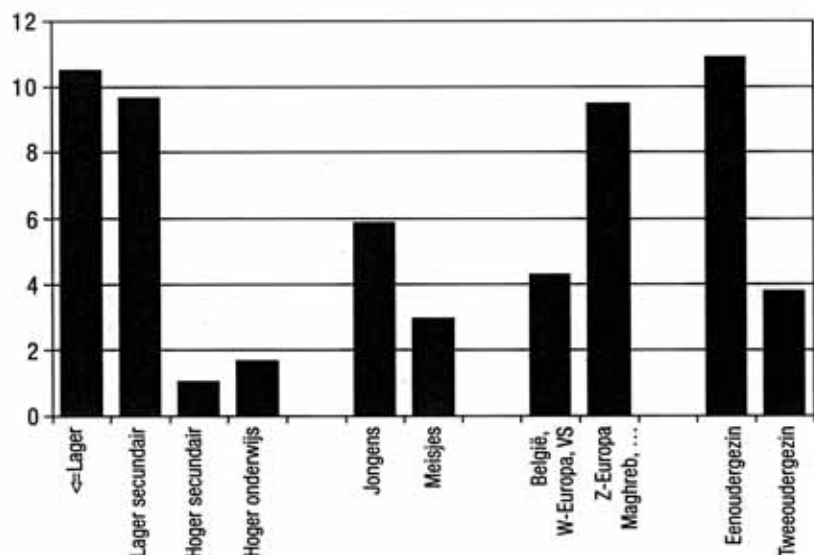
zouden zijn van aangeboren talenten. Op basis van die assumptie gaat men leerlingen vastpinnen: wanneer een kind twaalf jaar is, wordt een groot deel van zijn toekomst al bepaald.

Tegelijkertijd is het uit wetenschappelijk onderzoek

De kans om in het eerste en het vierde middelbaar in het beroepsonderwijs te zitten, naar diploma van de moeder, geslacht, afkomst en gezinssituatie (in procent).

De kans om naar het buitengewoon lager onderwijs geïntereerd te worden naar diploma van de moeder, geslacht, afkomst en gezinssituatie (in procent).

De rol van taal

TEKST: JONAS VINCKEN

Een kloof tussen beleid en realiteit

taal of een andere taalvariant te spreken, te vergroten in plaats van te verkleinen," zegt sociolinguïst Piet Van Avermaet van de Universiteit Gent. Hij en Jan Blommaert bekritisieren in het recent verschenen 'Taal, onderwijs en de samenleving' het naar hun zeggen onrealistische taalbeleid van minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke. *dwars* vroeg Van Avermaet om meer uitleg.

"Dat minister Vandenbroucke gelijke kansen krachtig beklemtoont in zijn beleid, valt enkel toe te juichen. Dat hij hierbij hoofdzakelijk de nadruk op taal legt, meer bepaald op de kennis van het Standaardnederlands, is echter problematisch. Deze klemtoon dreigt de achterstand van leerlingen die het gewoon zijn een andere

De grootste kritiek van de twee sociolinguïsten luidt dat de minister het begrip taal verengt tot slechts één variant, het Standaardnederlands, en daarbinnen bovendien een sterke klemtoon legt op aspecten als spelling en grammatica. "In de samenleving worden er een heleboel taalvarianten gebruikt die allemaal hun belang hebben, afhankelijk van de context. Één norm opleggen die zogenoemd overal succes zou garanderen, is niet realistisch," verduidelijkt Van ►

Avermaet. “Kennis van het Standaardnederlands dreigt meer dan ooit het hedendaagse ‘schild en vriend’ te worden. Het is een soort van uitsluitingsmechanisme. Alle andere taalvarianten worden als minderwaardig gebrandmerkt.”

Heel wat opinie- en beleidsmakers zijn het echter eens dat kennis van het Standaardnederlands een belangrijke sociale hefboom kan zijn. Dat deze opvatting problematisch zou zijn, wordt veelal op ongeloof onthaald. Volgens Van Avermaet komt dit voort uit een verkeerd beeld van taal: “De taalvariant die een persoon gebruikt, is grotendeels sociaal bepaald: waar je opgroeit, wat je ouders studeerden of naar welke school je gaat... Door het Standaardnederlands te benadrukken als de enige legitieme norm, verklein je de kansen van heel wat leerlingen: niet enkel van zij met een andere thuistaal dan het Nederlands, maar ook van zij die een niet-standaardtalige variant van het Nederlands spreken. Je omgeving wordt zo heel erg determinerend voor de kansen die je later zal krijgen. Als je uit de hogere sociale lagen komt, matcht je leefcultuur de leercultuur van de school. Voor andere leerlingen wordt de kloof enkel groter. Het beleid van Vandenbroucke dreigt dus niet méér gelijkheid te scheppen, maar net de kansarmoede van leerlingen uit de lagere sociale lagen of van een andere etniciteit te verhogen. Taalachterstand los je niet op door bepaalde aspecten van het Standaardnederlands, zoals spelling en grammatica, tot de enige

en absolute norm te verheffen.”

Één van de grote struikelblokken voor eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs is het gebruik van complex, academisch Nederlands. Piet Van Avermaet wijst erop dat docenten en lectoren in het hoger onderwijs, naast aandacht te schenken aan het verwerven van dat academisch Nederlands, zich moeten bezinnen over de complexiteit van hun taalgebruik in de lessen en de aangeboden teksten. Zo mag men er bijvoorbeeld niet van uitgaan dat alle studenten Latijn gestudeerd hebben en opgevoed zijn in een omgeving waar men wel vaker complexe wetenschappelijke taal gebruikt. Bovendien is ondersteuning van alle studenten bij het ontsluiten van kennis in academische teksten tijdens de lessen meer aangewezen dan specifiek voor immigranten georganiseerde remediërende zomercursussen. Er is vooral in het begin van de studie nood aan meer realistische verwachtingen en procesbegeleiding bij het verwerven van de specifieke benodigde taalcompetenties. In het secundair onderwijs – ASO, TSO, BSO en KSO – moet er zeker ook meer aandacht komen voor functionele geletterdheid, maar dat stelt het hoger onderwijs niet vrij van haar verantwoordelijkheid. Iedere vakdocent zou ook een beetje een taalleerkracht moeten zijn. Aandacht voor de talige competenties integreren binnen een bepaald vak is veel nuttiger dan abstracte propedeuses (*inleidende lessen voor het begin van het academische jaar, nvdr.*) of afzonderlijke bijlessen.

Wat doet de UA?

De Cel Gelijke Kansen

TEKST: JONAS VINCKEN, FOTO'S: MAXIE ECKERT

OP DE VOORGAANDE BLADZIJDEN VAN DIT DOSSIER INTERVIEWDEN WE REEDS DOCENTEN VERBONDEN AAN DE K.U.LEUVEN EN DE UGENT. OOK ANTWERPEN STAAT NATUURLIJK NIET STIL. IN DE CEL GELIJKE KANSEN, VERBONDEN AAN HET DEPARTEMENT WETENSCHAPPELIJKE EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING, WERKT MEN AAN HET OPERATIONALISEREN VAN HET UA-DIVERSITEITSBELEID.

“Enkele jaren geleden merkten we dat de situatie van vele doelgroepen in het hoger onderwijs dramatisch is. Neem nu allochtonen: zij stromen erg weinig in, hebben vaak veel meer

moeite om door hun studies te geraken en als ze uitstromen maken ze ook nog minder kans op de arbeidsmarkt,” zegt Hakima El Meziane van de Cel Gelijke Kansen. De eerste groot-schalige initiatieven inzake gelijke kansen aan de Associatie Universiteit en Hogescholen Antwerpen (AUHA) ontstonden in 2004. In vergelijking met andere universiteiten was Antwerpen daar redelijk vroeg mee, verduidelijkt El Meziane. “De K.U.Leuven had bijvoorbeeld ook al een diversiteitsbeleid, maar dat was toen vooral op gender en functiebeperkingen gericht.”

De Cel Gelijke Kansen werkt momenteel rond drie grote projecten: Tutorat, Klimop! en Trampoline. Daarnaast worden er nog andere ini-

El Hassan Aouraghe en Hakima El Meziane van de Cel Gelijke Kansen

tatieven omtrent diversiteit genomen, uitgaande van de studiebegeleiders, Centrum West dat zich specifiek met werkstudenten bezighoudt en Linguapolis dat extra cursussen Academisch Nederlands aanbiedt. “Sinds kort is er ook een Stuurgroep Gelijke Kansen om al deze initiatieven te coördineren,” vertelt El Hassan Aouraghe, de tweede van de drie Cel-medewerkers. “Momenteel proberen we te zien of er in ons aanbod nog leemtes zijn die we kunnen opvullen.”

DEFICIT OF DIVERSITEIT?

De meeste projecten lijken erop gericht specifieke achterstanden weg te werken en struikelblokken te voorkomen. Moet er ook niet gewerkt worden aan een beleid dat de grotere structuren aanpakt om tot een verdere democratisering te komen? “Natuurlijk zijn deze projecten alleen niet voldoende,” zegt Aouraghe. “Momenteel

is de kloof tussen het secundair en het hoger onderwijs vaak nog te groot. Dat wil niet zeggen dat er in het hoger onderwijs lesgegeven moet worden zoals in het middelbaar, maar de twee moeten wat naar elkaar toegroeien. Dat kunnen wij natuurlijk niet alleen bewerkstelligen.”

De Vlaamse hogeronderwijsinstellingen ondertekenden enkele jaren geleden een charter waarin zij te kennen gaven dat zij diversiteit als een meerwaarde voor het onderwijs zien. “De bedoeling is de studenten – alle studenten – te doen excelleren,” zegt El Meziane. “Multiculturaliteit is ook een meerwaarde in de praktijk: meer en meer internationale ondernemingen zien ervaring hiermee al als een troef op de arbeidsmarkt. Als de Antwerpse bevolking ook verder blijft diversifiëren, zal dat hier even sterk doordringen. Het deficitdenken dat je nu soms nog ziet, moet plaatsmaken voor een werkelijke diversiteitsgedachte.” ■

TRAMPOLINE

Trampoline is gericht op de doorstroom. Studenten die een verkeerde studierichting gekozen hebben, kunnen zich door dit project gemakkelijker en beter begeleid heroriënteren. De studenten krijgen meer informatie over de verschillende richtingen, kunnen een weekje try-outlessen volgen en mogen zich hetzelfde academiejaar nog gratis herinschrijven in een andere opleiding binnen de AUHA voor maximaal 30 studiepunten. Ook na de heroriëntatie worden ze nog opgevolgd door de Cel Gelijke Kansen en door hun studiebegeleiders. Trampoline staat niet enkel open voor specifieke doelgroepen, maar voor iedereen.

TUTORAT

In het Tutorat-project geven AUHA-studenten bijlessen aan allochtone en kansarme jongeren van de tweede en derde graad ASO en TSO. De eerste taak van deze tutores is natuurlijk vorming aan te bieden, maar ook om de leerlingen te motiveren en om rolmodellen te kunnen aanbieden. Ondertussen is het project aan z'n derde academiejaar toe, nemen er veertien scholen deel en worden er bijna honderd bijlessen per week gegeven.

KLIMOP!

Voor Klimop! gaan studententeams van de AUHA naar de secundaire scholen om interactieve presentaties te geven rond vijf concrete thema's: de structuur van het hoger onderwijs, de studiekeuze, centen voor studenten (de financiële kant), knelpunten en succesfactoren en tot slot studeren en de arbeidsmarkt. De bedoeling is de leerlingen te motiveren, omdat veel kansarme of allochtone leerlingen de stap naar het hoger onderwijs niet zetten. Ook zij die dit wel doen, wil Klimop! helpen door hen beter te informeren over de mogelijke struikelblokken. In het kader van Klimop! wil de Cel Gelijke Kansen de scholen ook informeren over hoe ze hun leerlingen kunnen voorbereiden op het hoger onderwijs.

Coimbra
PORTUGAL

POST

Minha querida amiga,

Wat gaat de tijd snel... Voor jou komt de eindmeet werkelijk in zicht, en hoewel ik in feite nog maar net over de helft zit, lijkt ook hier het einde voelbaar te naderen. Taken afwerken, leerstof bijeenprokkelen en nu eindelijk eens de prof te pakken krijgen die ons al een heel semester lijkt te ontlopen, dat zijn de minder leuke dingen die ons nog te wachten staan.

Maar het zou hier geen Erasmus zijn als daar niets tegenover stond. Vorig weekend mochten we mee op een nationale Erasmus-meeting in de Algarve, samen met ongeveer 400 lotgenoten van over heel Portugal. Een superfeestje dus! Want feesten, dat kunnen ze wel. Organiseren echter nét iets minder. Om half twee 's nachts met de bus vertrekken, werd vier uur - een staaltje van Portugees tijdsmanagement in het extreme. Misverstanden over waar en wanneer af te spreken waren alomtegenwoordig. Dagactiviteiten vielen in het water (soms letterlijk, jammer genoeg) of werden liever in bed doorgebracht. Maar de nachten waren spectaculair. In de lokale bars van Lagos (de enige plaats in Portugal trouwens waar 's nachts eten te krijgen is, en dan nog in de vorm van één luttel hotdogkraampje), druk bevolkt door onze mede-Erasmussen en een miniem aantal andere toeristen, speelden zich ware orgieën af, waar ik mij uiteraard wijselijk van onthouden heb.

Nog twee weken overigens en mijn vriendje komt me opzoeken, in dat opzicht mag de tijd hier nog een pak sneller gaan! Maar eerst is er ook nog *Queima das Fitas*, een heilige week voor alle studenten in Coimbra. Het staat alom bekend als een week van non-stop feest, bier, bloemenparades en rituelen waarbij lintjes verbrand worden en iedereen in zwarte capes ronddwaalt. Ik ben benieuwd wat er ons deze keer weer te wachten staat...

Geniet jij ook nog van je laatste weken, zo tussen de examens door, en dan zie ik je snel weer terug! Misschien nog hier in Portugal, zo niet op een terrasje ergens in het goeie ouwe Antwerpen...

Annelen

Bergen
NOORWEGEN

Kjære veninnen min,

Twee weken geleden voelde ik mij voor de eerste keer écht op Erasmus. Om een of andere reden associeer ik uitwisselingen altijd met warme landen en goed weer (volgens mij zit 'l'Auberge Espagnole' daar voor iets tussen). Maar het wachten werd beloond: in een trui of zelfs t-shirtje over straat kunnen lopen, milkshakes drinken met vriendinnen op de stoeprand, frisbee spelen, op het gras liggen... Om het met een lokale uitspraak te zeggen: *slappe av!* Als ik jouw foto's zie, denk ik dat je het maar al te goed kent.

Feesten kunnen ze hier ook, wees daar maar zeker van. Ook al hebben de Noren enorm strikte regels voor het alcoholgebruik en hoge prijzen voor drank, een goede oplossing blijkt het niet. Onlangs ben ik naar een metaloptreden gegaan - wat ik in België niet meteen zou doen - en naar een mannenkoor gaan kijken waar een vriend in zingt. Terwijl het eerste plaatsvond in de duffe kelder van een rockcafé, werd het andere in het mooiste gebouw van de hele universiteit opgevoerd, namelijk dat van de faculteit Rechten. Twee totaal andere belevenissen, maar beide meer dan de moeite waard!

We hebben ook een op en top Noors feestje bijgewoond. De *buddy* van een vriendin, een Noor die ons de weg door de stad wijst en helpt met andere dingen, vierde zijn verjaardag. Het volgen van de gesprekken ging niet zo gemakkelijk. Noren blijven nooit op dezelfde plaats wonen, daardoor zijn alle verschillende dialecten over het land verspreid en zijn er dus ook meestal een aantal dialecten in eenzelfde gesprek verwekt, wat het voor buitenstaanders alleen maar moeilijker maakt! Het *socializen* verliep ook niet echt vlotjes. Noren zeggen zelf dat ze vrij gesloten zijn. Alle vragen die ik hier in het begin te horen kreeg, kwamen alvast terug: "Hoe zit het met het Franse en Vlaamse gedeelte in jullie land?", "Denken jullie dat België zal gesplitst worden?" en "Wat is het verschil nu tussen Nederlands en Vlaams?" Maar dat maakte de avond niet minder interessant.

Anneleentje, het zit er hier bijna op! Mijn hart ligt op twee plaatsen nu, het zal moeilijk zijn om te vertrekken, maar ook geweldig om naar huis te gaan! Dat terrasje, daar hou ik je aan!

Fie *

Vlaamse Onderwijsraad (Vlor) wil universiteiten meer vrijheid geven in de taalkeuze

De Raad Hoger Onderwijs adviseert om de huidige taalregeling in het Vlaamse hoger onderwijs beperkt te versoepelen. Dat kan de internationale uitstraling ten goede komen en voordelen hebben voor de Vlaamse studenten, op voorwaarde dat de instellingen en de overheid maatregelen nemen om mogelijke negatieve gevolgen op te vangen. De Vlor stelt voor dat in bacheloropleidingen tot 30 studiepunten van een 180 punten tellend opleidingsprogramma in een andere taal zouden kunnen georganiseerd worden, zodat instellingen een volledig anderstalg semester kunnen inrichten. Instellingen zouden best samenwerken om een internationaal aantrekkelijk en kwaliteitsvol anderstalg traject van 30 studiepunten mogelijk te maken, vindt de Raad. Een volledige masteropleiding in een andere taal moet mogelijk worden, vindt de Vlor, op voorwaarde dat een student in Vlaanderen binnen het betrokken studiegebied elders een Nederlandstalige master kan volgen.

kort over onderwijs

Aantal vrouwelijke professoren met helft toegenomen

Het aantal voltijdse vrouwelijke professoren is in vergelijking met 1999 met de helft toegenomen. Dat maakte minister van Onderwijs Frank Vandenbroucke (sp.a) bekend. De grootste stijger is de Universiteit Antwerpen. Vrouwen maken nu 18 procent uit van het zelfstandig academisch personeel (ZAP). De stimulansen die de universiteiten krijgen om de ondervertegenwoordiging van vrouwen weg te werken, lijken effect te hebben. De benoeming van vrouwelijke personeelsleden speelt mee als element bij de verdeling van het variabele onderzoeksbudget van de universiteiten. Ook het betaald ouderschapsverlof kan de aantrekkelijkheid van een academische carrière voor vrouwen verhogen. Naast de stijging van vrouwelijke professoren neemt ook het aantal doctoraten behaald door vrouwen toe.

Universitair Centrum voor Discriminatie- en Diversiteitsrecht

De universiteiten van Gent en Antwerpen richten het Universitair Centrum voor Discriminatie- en Diversiteitsrecht op. Het centrum moet expertise en kennis verzamelen over discriminatieregelgeving en die verspreiden. In de eerste plaats traint ze de medewerkers van de meldpunten discriminatie: rechters, advocaten, overheidsorganisaties, middenveld en verenigingen. Verder biedt het centrum een cursus discriminatierecht aan in de rechtenopleiding van de UA en de UGent.

UA experimenteert online met fysica

Onder leiding van de UA-proffen Etienne Cornelis en Nick Schryvers stapt onze universiteit als eerste buitenlandse instelling in een prestigieus Nederlands project dat haar studenten de mogelijkheid geeft om online fysica-experimenten uit te voeren in één van de vijftien Nederlandse universiteiten die eraan meewerken. Elke deelnemende universiteit stelt één experiment ter beschikking, wat elke universiteit toegang geeft tot veel meer experimenten dan ze zelf zou kunnen opstellen. De UA stelt een experiment rond magnetische domeinen ter beschikking, dat moest omgebouwd worden met een webcam in de microscoop. In ruil krijgt de UA onder andere een experiment rond het dopplereffect en een rond de lichtsnelheid. Vanaf volgend academiejaar kunnen de UA-studenten online experimenteren, maar wie een experiment wil uitvoeren, zal vooraf moeten reserveren.

Een computerspel dat de woordenschat verbetert

'My Word Coach' (voor Nintendo Wii en DS) verzamelt een reeks taalspelletjes die gericht zijn op het aanleren van woorden, zoals het invullen van ontbrekende letters of het vinden van juiste woorden. Uitgever Ubisoft mikt op een breed publiek en het spel kan dan ook gespeeld worden op verschillende niveaus. Daarvoor werd een beroep gedaan op Walter Daelemans, professor in de computerlinguïstiek aan de UA, die samen met zijn team van het Centrum voor Nederlandse Taal en Spraak (CNTS) software ontwikkelde om miljoenen woorden uit Van Dale op hun moeilijkheidsgraad te analyseren. De finale selectie moest wel nog manueel gebeuren, om merknamen, dialectwoorden en woorden over geweld en seks eruit te filteren. Uiteindelijk zijn er 600 miljoen woorden opgenomen. Hoewel Ubisoft ervan overtuigd is dat het spel de woordenschat van de speler gevoelig zal verbeteren, is professor Daelemans voorzichtiger. Wetenschappelijk bewijs is er (nog) niet.

uit de pers
geplukt

Op een druilerige 1 mei, terwijl u op de Grote Markt de 'Internationale' stond te zingen of garnalencocktail zat te eten op het communiefeest van uw neefje, trok *dwars* naar VT4. Daar troffen we Roos Van Acker voor een gesprek over studeren, werken, reizen, Humo, Antwerpen en *marinakes*.

“TMF is eigenlijk veredelde radio, hè. Er staat wel een camera op je smoel, maar je kondigt gewoon muziek aan.”

Je hebt je studententijd in Gent doorgebracht. Hoe kijk je daarop terug?

ROOS VAN ACKER Dat was echt een leuke tijd. Het eerste jaar woonde ik bij mijn tante in de Ossenstraat vlakbij het station Dampoort. Aangezien zij niet vaak thuis was, paste ik op haar huis. Daarna verhuisde ik naar de Kanuniekstraat, middenin de studentenbuurt. We woonden daar met elf vrienden in een groot herenhuis en gingen dan altijd samen naar het café op de hoek van onze straat. Ik mis die studententijd wel. Het enige wat je moest doen was slagen op het einde van het jaar, en dat lukte me ook.

Je hebt Germaanse gestudeerd. Ben je blij met die richting?

VAN ACKER Ja en nee. Ik heb in de Germaanse veel geleerd, en door veel te lezen heb ik ook echt een levensvisie gevormd. Maar achteraf gezien had ik veel liever communicatiewetenschappen gestudeerd. Dat lijkt me veel meer een “echt” vak, waardoor je ook veel meer met je voeten in de wereld staat.

Had je naast je studies en je kotleven nog andere bezigheden?

VAN ACKER Ik speelde toen bij de band Eden, waarmee we vaak optraden. Ook tijdens de

examenperiode: daar waren mijn ouders niet altijd even blij mee, maar ik kon het echt niet laten. Ik gaf ook dictieles en voordracht aan jonge kindjes.

Heb je ook stoere verhalen uit je studententijd?

VAN ACKER Meestal gingen we naar onze stamkroeg vlakbij ons kot waar we wijn of pintjes gingen drinken tot de deuren sloten. En soms, als we een stuk in onze voeten hadden, gingen we naar de Ambiorix in de Overpoort. Daar lachten we dan met de *marinakes* die daar dronken op de toog stonden te dansen en keken reikhalzend uit naar het moment waarop er eentje naar beneden donderde. Op een avond belandden we na de Ambiorix in de Abu Simbel, een funkcafé waar ik nog vier tequila boem boems heb gedronken. Op de terugweg naar ons kot kreeg ik mijn klop. Ik heb mij toen in de goot gelegd en wou niet meer rechtstaan. Mijn vrienden hebben me toen naar mijn kot gesleurd en de volgende morgen werd ik wakker met al mijn kleren nog aan... tamelijk crapuleus. Geen tequila boem boem meer voor mij. (*grijns*) Die avond is er gelukkig wel een *marinake* van de toog gevallen.

Stottertrien en stresskonijn

Veel germanisten belanden na hun studies in het onderwijs. Wat was jouw eerste job?

VAN ACKER In augustus van het jaar dat ik afstudeerde deed ik een screentest bij TMF. Ik kreeg daar meteen een job aangeboden, terwijl ik me al had ingeschreven voor een extra jaar communicatiewetenschappen. Maar ik wou graag radio maken, en TMF is eigenlijk veredelde radio, hè, zonder denigrerend te doen: er staat wel een camera op je smoel, maar je kondigt gewoon muziek aan.

In het begin was het vreselijk om te leren praten tegen een camera. Ik ben namelijk een enorm stresskonijn. Ik begon met 'The Movie Factory', maar een maand later namen we al een ander programma op. Het gaat nogal snel bij TMF. Daar heb ik in totaal vijf jaar gewerkt. Na twee of drie jaar belde Studio Brussel, en toen ben ik daar aan de slag gegaan. Af en toe belde TMF mij dan nog voor een programma, maar dat is dan stilletjes aan doodgebloed. Nu ben ik daar trouwens ook wat te oud voor.

En toen verhuisde je naar Studio Brussel.

VAN ACKER Ik moest daar Lieven Van Gils vervangen. Ik kreeg één les en vloog daarna meteen op antenne. Dat was een regelrechte ramp: ik kon er niks van. De kritiek van de luisteraars

was dan ook navenant: “Gij stottertrien, ga van die radio af!” Ze zijn keihard bij Studio Brussel - ik heb ondertussen een behoorlijk olifantenvel ontwikkeld - maar ik doe het nog altijd heel graag.

Toch ben je opnieuw voor televisie gaan werken. Je maakte voor VT4 'Expeditie Robinson' en nu 'Peking Express'. In hoeverre ben je zelf betrokken bij het maken van deze programma's?

VAN ACKER Ik dring mij daar wel een beetje op, maar dat vinden ze niet erg, want meestal zijn er te weinig mensen die mee willen nadenken. Ik wil niet zomaar het marionetje zijn: televisie is al zo'n oppervlakkig medium en presenteren een tamelijk oppervlakkig beroep. Maar uit 'Peking Express' haal ik toch voldoening: ik heb het programma mee bedacht, alle vergaderingen gevolgd, mee gediscussieerd... En ik heb de halve wereld kunnen zien.

Zijn er bepaalde landen die je opnieuw wil gaan bezoeken of landen waarvan je zegt: “nee, nooit meer”?

VAN ACKER Ik wil zeker terug naar Azië. Het is daar echt prachtig. Je ervaart er een ongelooflijke cultuurclash, maar dat maakt het net mysterieuzer. Azië spreekt mij meer aan dan Zuid-

Amerika, dat veel dichterbij onze cultuur ligt. Zuid-Amerikanen zijn er heel katholiek, maar ook heel vrolijk en open. In India daarentegen, daar werd ik echt gek. De mensen daar komen als honden op je af en laten je niet met rust. Wanneer je bijvoorbeeld een kindje een snoepje geeft, staan daar binnen de twintig seconden vijftig kinderen die allemaal op elkaar beginnen kloppen en slaan om dat ene snoepje. Ik wil ook niet terug naar Rusland. We hebben daar onze eerste reeks gestart en er is daar enorm veel fout gelopen. Rusland is bovendien ook erg grijs, mensen zijn er schuchter en overal zie je dronken mannen met een fles wodka in hun handen. De vrouwen kwamen dan weer met onze cameramannen aanpappen opdat ze toch een betere toekomst zouden hebben. Misschien overdrijf ik nu wat, maar toch kreeg ik daar echt die indruk. Ach, als ik er eens op mijn gemak heen zou kunnen gaan, zou ik er wel misschien van kunnen genieten.

Vlieguren bij VT4

Je werd door de Humo-lezer al drie keer tot bekwaamste radiofiguur uitgeroepen. Ligt je hart echt bij radio of verkies je toch televisie?

VAN ACKER Moeilijke vraag. Ik denk dat ik het fijner vind om radio te maken want het is een

veel kleiner medium. Je krijgt meer krediet, je bent je eigen baas, je kunt meer prutsen. Op tv is het erop of eronder, want mensen zien je gezicht. Ik heb gekozen voor VT4 omdat het een beetje een *underdog*-zender is, waar je nog wat kunt groeien en wat "vliegreuven" kan opdoen. En ik wil niet meteen - bam! Hier ben ik! - op zondagavond een groots programma presenteren als ik weet dat ik er nog niet klaar voor ben. Het is mijn droom om ooit voor een zender als Canvas te werken en een programma te maken zoals Louis Theroux. Als oudere dame. Met ervaring (*lacht*).

Hoe zit dat nu precies met Humo? Je lijkt wel de muze van Guy Mortier.

VAN ACKER (*schamper*) Sinds de afgelopen Pop Poll niet meer, hè. Ik ken Guy Mortier eigenlijk niet zo goed. Toen ik die medailles kreeg, vroegen ze mij meteen ook of ik de Pop Poll mee wou presenteren. Maar dit jaar won Lien Van De Kelder en ze dachten, die Van Acker, die wordt al wat ouder, en dus hebben ze haar gevraagd. Ik zaag niet: dit jaar kon ik eindelijk als VIP aan de bar hangen zonder mij zenuwachtig te moeten maken.

Je wordt inderdaad vaak als babe bestempeld. Je hangt ook op menig kot tegen de muur.

VAN ACKER Ik doe het daar een beetje om. Het leuke aan Humo is dat ik die covers zelf mag bedenken. Dat is altijd met een knipoog:

(*steekt middelvinger op*) hier P-Magazine! Die Humo-covers steken uiteindelijk de draak met vrouwen die per se verleidelijk willen zijn. Ik hoop dat de meeste mensen daar door kunnen kijken, al zijn er ook heel wat die dat niet snappen. Vroeger zei ik altijd: ik wil geen babe zijn. Ik speel wel wat met dat imago, maar ik ga niet meedoen aan een badpakkenpecial, of met mijn blote tieten staan zwaaaien.

Heb je plannen voor de toekomst?

VAN ACKER Ik zou nog zoveel willen doen. Ik wil heel de wereld zien! Ik wil nog naar Nieuw-Zeeland, IJsland en Groenland. Ik wil nog een kindje op de wereld zetten. Maar eigenlijk wil ik vooral gelukkig zijn. Alleen weet ik op dit moment nog niet hoe dat moet; ik heb mijn rust nog altijd niet gevonden. Ik geniet van wat ik nu doe, en zou dat ook graag willen blijven doen, maar ik pin me daar niet op vast. Als het ooit eindigt, ga ik gewoon les geven en ik denk dat ik daar evenveel voldoening uit zou halen. Zeker omdat je dan met jongere mensen werkt, en die geven heel veel inspiratie. Lijkt me leuk. Één ding is wel heel concreet: ik wil graag een documentaire maken zoals Michael Moore. Ik heb het al voorgelegd aan VT4, maar ik denk dat het een beetje te veel inhoud voor hen heeft, dus dan breng ik het gewoon zelf uit op DVD. Ik ga nog niet verklappen waarover het gaat, maar het is alvast een brandend actueel thema. Het zou alleszins leuk zijn mijn ei kwijt te kunnen.

"Rusland is erg grijs, mensen zijn er schuchter en overal zie je dronken mannen met een fles wodka in hun handen."

ROOS VAN ANTWERPEN

In de Standaard van 29 april 2008 stond een artikel over Antwerpenaren. Die zouden volgens peilingen de meest arrogante mensen van Vlaanderen zijn. Wat denk jij daarover?

ROOS VAN ACKER Ik denk dat zij vooral door hun kritische houding arrogant overkomen. Gentenaars zijn nogal fel tegen Antwerpenaars, maar volgens mij zijn ze eigenlijk aan elkaar gewaagd. Ook al gaan ze het niet graag horen, ik denk dat die voorstelling van "de Antwerpenaar" veel met jaloezie te maken heeft. Niet alleen is Antwerpen de culturele hoofdstad - sorry, Gent - het Antwerps is ook het meest aanvaarde dialect. Daardoor wordt het, in tegenstelling tot het West-Vlaams bijvoorbeeld, niet ondertiteld. En dat wil bij de West-Vlamingen wel eens tot frustratie leiden. Terecht.

Heb je in Antwerpen gewoond?

VAN ACKER Ja, in Borgerhout. Samen met Evi

Hanssen deelde ik er een tijd een appartement. Ook Karolien Kamosi (*Leki, nvdr.*) heeft even bij ons gewoond. Eigenlijk was die periode een verlengde van onze studententijd. Er was altijd iemand thuis, en er was ook bijna altijd iemand wakker.

Wat is je lievelingsplek in Antwerpen?

VAN ACKER Linkeroever. Er naartoe wandelen door de voetgangerstunnel en dan met een fles champagne en een pakje friet naar de kathedraal kijken. Leuk!

Wat zijn je favoriete Antwerpse restaurants of cafés?

VAN ACKER In café Het Zeezicht hebben we vaak gezeten, en soms in de Pallieter. Ik ga ook nog altijd graag naar Spaghettiworld, waar ze mijn favoriete pasta serveren: spaghetti, champignons, gehakt en veel kaas en een beetje room. Chique restaurants moeten dat dus niet zijn, als ik mij maar op m'n gemak voel. Ook

restaurant Sensunik vind ik heel gezellig, maar dat ken ik vooral goed omdat mijn vriend daar vlakbij woonde.

Kom je nog vaak naar onze stad?

VAN ACKER Minder dan vroeger. Toen ik nog niet samenwoonde met mijn vriend bleef ik vaak in Antwerpen slapen en ging ik er geregeld uit. Nu wil ik voor een avondje Petrol of een andere leuke fuif nog wel eens naar de stad komen. Ook wandelen in Antwerpen is altijd leuk, of windowshopen in de Kloosterstraat...

* Het Zeezicht, Dageraadplaats 7

* Pallieter, Mechelseplein 17

* Spaghettiworld, Oude Koornmarkt 66

* Sensunik, Molenstraat 69

* Petrol, d'Herbouvillekaai 25

Verantwoordelijke mensen horen verantwoordelijk te handelen

Mensen mogen doen, zeggen en schrijven wat ze willen, zolang ze geen wet overtreden. Daarover gaat het dus niet. De vraag is of gerespecteerde media ook de meest gore, bevooroordeelde en ongeïnformeerde cafépraat moeten legitimeren door er hun naam aan te verbinden.

Kranten drukken lang niet alle lezersbrieven af die ze binnen krijgen. Anonieme brieven maken sowieso geen kans. Scheldpartijen evenmin. Maar op hun internetsites moet plots alles kunnen, ook al beweren de media dat ze streng selecteren. Dan verschijnt er vlak na de dood van Hugo Claus op het forum van De Standaard: "Het varken is dood. Opgeruimd staat vrolijk." Niemand is bij wet verplicht alleen maar met respect over de doden te spreken. Maar waarom komt zoiets op de website van een kwaliteitskrant? Waarom laten ze opzichtige pseudoniemen als "Enzo Voort" en "Vrije meningsuiting" toe? Ik ben niet zo naïef te denken dat dit soort reacties en meningen door een groot Verlichtingsoffensief helemaal te voorkomen zijn. Maar verantwoordelijke mensen horen verantwoordelijk te handelen. Media dus ook. Maar nu hoor ik journalisten toevallige meningen of internetpols als gezagsargument inzetten ("Op de site van De Standaard las ik..."), terwijl ze eigenlijk bedoelen: "In café 'Doe Ze Nog Eens Vol' hoorde ik gisteren een ladderzatte man beweren..."

Moeilijk is de oplossing helemaal niet. Het internetforumbeleid van The New York Times kan als voorbeeld dienen: "We follow the same standards for taste as the daily newspaper. A few things we won't tolerate: personal attacks, obscenity, vulgarity, profanity (including expletives and letters followed by dashes), commercial promotion, impersonations, incoherence and SHOUTING."

Geert Buelens is hoogleraar moderne Nederlandse letterkunde aan de Universiteit van Utrecht

Moeten mediasites hun fora beter reguleren?

Internetfora zijn de cafétogen van vandaag, wordt wel eens gezegd. Maar dan wordt u wakker met barstende hoofdpijn en is de scheldtirade - die op dat moment zeer terecht was - nog steeds voor iedereen beschikbaar. Gelukkig staat uw naam er niet bij, laat staan uw foto, maar het is blijkbaar toch iets minder vluchtig dan alcohol, dat internet.

Ook de fora van gereputeerde nieuwssites ontsnappen niet aan de groffe, racistische, fascistische, misogyne en andere uitspraken. Om die reden hebben CD&V-senatoren Els Schelfhout en Pol Van Den Driessche samen met de interculturele vereniging Kif Kif een oproep gelanceerd om deze fora strenger te reguleren en foute berichten eruit te filteren. Maar is dit niet gewoon censuur?

dwars flamede en spamde en wachtte op replies.

Eigen
eerst
gelijk

FOLKER DEBUSSCHER

Zonder anonimiteit is er minder nood aan censuur

Wij vinden niet dat internetfora aan banden moeten worden gelegd, wat niet betekent dat wij racisme en haat willen verdragen. Ik erger me ook dagelijks aan het diep in de samenleving gewortelde racisme. Maar evengoed erger ik me al een tijdje aan de censuur die door sommigen gepredikt wordt. Het bannen van racisme, vitriool, haat en verwijten op mediasites is een ontkenning van een niet te ontkennen onderstroom in onze samenleving. Een verwerpelijke onderstroom die niet zal verdwijnen door een verbanning van bepaalde sites. Integendeel, wees er maar zeker van dat het een pervers effect zal hebben. Nog meer frustratie. Nog meer bevestiging van het eigen gelijk. Nog meer aversie tegen het politiek correcte denken.

Laat die berichten dus staan op de mediasites! Het houdt ons bovendien dagelijks een spiegel voor van hoe erg het gesteld is met onze samenleving. Laat het juist progressieve politici motiveren om verder te werken aan een diverse en verdraagzame samenleving. Het toont ons elke dag opnieuw aan dat er nog veel werk is!

De delete-toets is dus niet de oplossing. Maar ik wil daarentegen wel pleiten voor iets anders: haal de lafheid uit die fora. Je kan maar opkomen voor het persoonlijk recht op vrijemeningsuiting als er sprake is van een persoon. Haal de nicknames en andere vormen van anonimiteit eruit. Want waarom wil men toch zo graag zijn of haar - oh zo belangrijke - mening uiten, maar heeft men tegelijk wel schrik kenbaar te maken van wie die mening is?

We hebben een algemene wetgeving tegen racisme, die wellicht nog kan verbeterd worden, maar ik bepleit dat die wet alomvattend zou zijn, dus voor alle maatschappelijke domeinen inzetbaar. Maar dat is pas mogelijk als mensen hun mening niet meer in anonimiteit kunnen uiten.

Bart Caron (VlaamsProgressieven) is Vlaams volksvertegenwoordiger

MANAMA IN DE GEVARENZONE

SLECHTE VISITATIE INTERNATIONALE BETREKKINGEN EN DIPLOMATIE

De Universiteit Antwerpen biedt tientallen master-na-masteropleidingen aan. Één daarvan, de manama Internationale Betrekkingen en Diplomatie (IBD), ontving vorig jaar een negatief rapport van de visitatiecommissie. Deze commissies moeten het niveau van het hoger onderwijs bewaken. *dwars* was benieuwd of er daadwerkelijk problemen waren met deze populaire opleiding en trok op onderzoek uit.

In België geldt de vrijheid van onderwijs. Als je morgen in je tuinhuis een nieuwe opleiding uit de grond wil stampen, kan dat. Om erkende diploma's te kunnen uitreiken, moet je opleiding echter geaccrediteerd worden door de Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie (NVAO). Die komt echter niet iedere keer zelf uit Den Haag overgevlogen om je opleiding te beoordelen: daarvoor stuurt ze een visitatiecom-

missie. Deze commissies worden georganiseerd door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR). Voor iedere visitatie wordt er een aparte commissie samengesteld met onderwijsdeskundigen, vakdeskundigen en een student uit vergelijkbare opleidingen in Vlaanderen. De visitatierapporten zijn immers steeds comparatief: in een visitatieronde worden alle Vlaamse opleidingen binnen het domein in kwestie vergeleken.

DE FEITEN

Eind 2007 was het de beurt aan alle Vlaamse opleidingen in de politieke wetenschappen om geëvalueerd te worden. De commissie oordeelde dat de kwaliteit van de UA-manama Internationale Betrekkingen en Diplomatie onvoldoende was. Het programma en de doelstellingen zouden niet getuigen van een masterniveau en enkele vakken zouden thuishoren in een inleidende bachelor. Het zou daarom nodig zijn de toelatingsvoorwaarden te verstrengen en een schakelprogramma in te voeren voor studenten die niet uit de politieke wetenschappen of een gelijkaardige opleiding komen. Tot dit jaar kon iedereen met een masterdiploma

deelnemen, welke opleiding hij of zij ook gevolgd had, wat tot erg grote niveauverschillen leidde. "Dat is inderdaad een groot probleem," bevestigt een student. "Het maakt een groot verschil of je vooropleiding Sociaal Werk of Politieke Wetenschappen is. Voor sommigen was het allemaal nieuw, voor anderen waren sommige vakken gewoon herhaling."

De opleiding zou ook te professioneel gericht zijn en niet academisch genoeg. De studenten krijgen veel vaardigheden mee, maar die zouden vooral gericht zijn op het maatschappelijke en beroepsmatig functioneren. Er is onvoldoende aandacht voor kennisontwikkeling en er gaat te weinig aandacht naar het bijbrengen van een onderzoeksattitude en dito vaardigheden. Tot slot moet volgens de commissie ook de lat voor de masterproeven hoger: de thesen worden enkel nagelezen door de promotoren en die blijken erg genereus in het toekennen van punten.

Over de kwaliteit van het personeel en de afstemming van de didactische concepten op de inhoud en de doelstellingen van de opleiding was men tot slot wel positief. Over het geheel is de opleiding in haar huidige vorm echter gebuisd.

"DE THESISSEN WORDEN ENKEL NAGELEZEN DOOR DE PROMOTOREN EN DIE BLIJKEN, VOLGENS DE COMMISSIE, ERG GENEREUS IN HET TOEKENEN VAN PUNTEN."

DE TOEKOMST

De UA heeft voor de manama IBD een omvormingsdossier tot initiële master ingediend. Hierover wordt in juni beslist. Als dit goedgekeurd wordt, verdwijnt de manama en wordt de opleiding een gewone master. Als er hiervoor geen goedkeuring komt, blijft de manama IBD bestaan. De opleiding blijft ook gewoon erkend: het duurt nog een tijd alvorens de UA zich bij de NVAO moet gaan verantwoorden over de slechte visitatie. In de tussentijd kan er nog heel wat bijgestuurd worden.

Zo komen er al zeker **nieuwe vakken** en een **tweede lezer voor de thesissen**. De opleiding zal ook niet meer voor alle studenten openstaan: **schakelprogramma's van 6 tot 60 studiepunten zullen verplicht zijn** voor wie geen masterdiploma heeft in de politieke wetenschappen, sociologie, communicatiewetenschappen, sociaaleconomische wetenschappen of gelijkgestelde opleidingen. "Of dat

zo'n goed idee is, weet ik niet," reageert een student. "De kleinste schakelprogramma's, die van 6 of 12 studiepunten, moeten tijdens de opleiding zelf gevolgd worden. Studenten die dus uit een atypische vooropleiding komen en het sowieso al moeilijker zullen hebben, krijgen zo nog meer werk voorgeschoteld. Al bij al zou ik de richting echter wel aanraden, zeker met de hervormingen die er nu komen. Voor mij was het een echte **eye-opener: je krijgt er een breed panorama op de hele wereld**. Al loopt er helaas wel heel wat mis in de opleiding..."

Wie interesse heeft in deze manama, moet dus niet meteen het ergste verwachten. In juni valt de beslissing of het een manama blijft of een master wordt. De verantwoordelijken kunnen dan ook nog beslissen over verdere aanpassingen aan de opleiding. Na dit nummer gaat *dwars* op vakantiestop, maar het laatste nieuws kan je vinden op www.ua.ac.be/IBD ■

WEDERWOORD DEPARTEMENTSVOORZITTER

De manama Internationale Betrekkingen en Diplomatie (IBD) heeft inderdaad een slecht rapport gekregen van de Visitatiecommissie. We waren daar verwonderd over, want IBD is al jaren een vaste waarde aan de faculteit PSW en het succes van de opleiding staat buiten kijf. Het is op dit moment een van de meest populaire masteropleidingen aan de UA, met meer dan 120 studenten in het huidige academiejaar.

De reden voor het negatieve rapport is eenvoudig samen te vatten: de commissie heeft IBD beoordeeld als een *master-na-master*-opleiding en zulke opleidingen moeten sterk gespecialiseerd zijn. Dat is de manama IBD inderdaad niet. De commissie heeft hier dus zeker een punt. Waar de commissie volgens ons de bal mislaat, is dat IBD te concreet en te beroepsgericht zou zijn en dus niet op masterniveau zou staan. Het klopt dat IBD sterk op het beroepsveld gericht is, maar nergens staat geschreven dat masteropleidingen dat niet zouden mogen zijn. Meer zelfs, van de allerbeste masters in internationale betrekkingen die internationaal worden aangeboden, zijn er heel wat die, net zoals IBD, mensen opleiden om later een internationale functie op te nemen. Dat is net de sterkte van IBD.

Ondertussen heeft de Opleidingscommissie IBD niet stilgezet. De meeste concrete aanbevelingen van de Visitatiecommissie werden onmiddellijk ter harte genomen: toegang werd verstrengd, overlap met bachelors werd opgelost, er kwamen nieuwe vakken om de leemtes op te vullen en de indeling tot *master-na-bachelor* werd aangevraagd. We zijn ervan overtuigd dat IBD deze visitatie zal overleven en nog sterker uit dit verhaal zal komen. Ook de komende jaren zal IBD een vaste waarde blijven in het Vlaamse onderwijslandschap en van heinde en verre studenten blijven aantrekken die zich een jaar willen verdiepen in de geheimen van de internationale politiek.

Stefaan Walgrave

Departementsvoorzitter Politieke Wetenschappen

op zoek naar **COWBOYS** in Antwerpen

Tekst: Sabeth Snijders, foto's: Maxie Eckert

DWARS NAM EEN KIJKJE OP BUS 410 ANTWERPEN-TURNHOUT

Na de desolate beelden van het leven “aan den overkant van het water” trok *dwars* deze maand landinwaarts. We begaven ons, fototoestel in de hand, de tegen-gestelde kant op, richting Kempen.

De Turnhoutsebaan is de oorspronkelijke verbindingsweg tussen Antwerpen en Turnhout. Ze slingert doorheen het multiculturele Borgerhout en langs de volksbuurten van Deurne, houdt halt bij de shoppinghemel van Wijnegem en de villawijken van Schilde en Zoersel, om dan te belanden *in the middle of nowhere*: Turnhout. Een route die dus zowel

door lustige winkelaars, rijke randstadbewoners als verveelde scholieren geregeld wordt afgelegd. Sensatiebelust als we zijn, wilden we met eigen ogen zien wat er gebeurt wanneer deze uitersten “gedwongen” samenkomen. En zoals de laatste maanden in de Belgische media bleek, is er geen betere plek om op wat clandestien geweld te stuiten dan het openbaar vervoer. Zo stapten we op een regenachtige namiddag op bus 410 aan hét Astridplein, de schrik aller tram- en buschauffeurs.

Spijtig genoeg kwamen we niet terecht in het Wilde Westen, zoals sommigen (waarschijnlijk fervente automobilisten) de bussen van de Lijn tegenwoordig omschrijven. Voor onze ogen verscheen wat je nog het best kan omschrijven als “een rijdend dorp”. Een explosieve mix van zestienjarigen en kaartende zestigplussers.

Meer nog dan andere bussen leek de 410 vol vaste reizigers te zitten. De meesten bleken deze lijn wekelijks of zelf dagelijks te nemen.

Hoewel ze elkaar soms elke dag zien, gebeurt het echter zelden dat deze dorpsbewoners elkaar leren kennen. Daar zitten iPods en babbelgrage vriendinnen voor iets tussen. Toch bleek, nadat de eerste gêne was weggeval- len, dat deze pendelaars ongewild lief en leed delen. Bepaalde ervaringen kwamen spontaan bij iedereen naar boven. Bijvoorbeeld het mis- sen van de laatste bus, het praten met een eenzame ouderling of de confrontatie met een verdwaalde zatlap op donderdagavond. (Ja, een dorp is niet compleet zonder haar lokale drinkbroer.)

Na even zoeken vind je inderdaad ook rei-

zigers die een relletje hebben meegemaakt. Wat bleek? De meeste pendelaars jonger dan twintig ervoeren dit, zolang het niet uit de hand liep, eerder als een welkome afleiding dan als een echte bedreiging. Vooral wanneer de relschoppers drie niet onaardig uitziende meisjes waren. Misschien moeten de Vlaamse kranten voor hun volgende schandaalartikel eens onderzoeken of 's morgens en 's avonds drie kwartier uit een busraam staren “de jeugd” op het slechte pad brengt?

Na onze kleine steekproef is het natuurlijk on- mogelijk om veel te zeggen over het avondlijk publiek van deze buslijn, maar één schokkende vaststelling kunnen we toch al doen: er bestaan zowaar nog jongeren die gewoon de bus ne- men om naar school te gaan! ►

A black and white portrait of Aline Sax, a young woman with dark hair, looking directly at the camera. She is wearing a white turtleneck sweater. The background is a solid dark grey.

‘ Voor een verhaal moet ik weten wat mensen in die tijd aten, waar ze sliepen, welke kleren ze droegen, hoeveel een brood kostte... Het is erg zintuiglijk: je moet het kunnen ruiken, voelen, proeven. ’

Geschiedenis krijgt **SAX-APPEAL**

Interview met jeugdauteur Aline Sax

Dat de Universiteit Antwerpen bijzonder talent herbergt, wisten we al langer. Op het departement Geschiedenis loopt nu bovendien ook nog een populaire jeugdauteur rond. Aline Sax (24) heeft ondertussen zeven historische jeugdromans op haar naam staan. Enkele boeken werden in het Duits en het Engels vertaald. Ze wordt voor zowat elke literaire prijs genomineerd en op 17 april won ze zelfs de Kleine Cervantes, de jeugdliteratuurprijs van de stad Gent.

Wanneer ben je jeugdauteur geworden en van waaruit is dat idee ontstaan?

ALINE SAX Mijn eerste boek (*'Mist over het strand'*, nvdr) is uitgekomen in 2001, maar ik ben het beginnen schrijven in 1999, toen ik vijftien was. Ik schrijf eigenlijk zolang ik mij kan herinneren. Al toen ik in het eerste leerjaar zat, wilde ik een boek schrijven. Dat lukte aanvankelijk echter niet zo vlot. Tijdens een reis naar Normandië ben ik enorm geïnteresseerd, geobsedeerd bijna, geraakt door de Tweede Wereldoorlog. Toen ik over D-Day en Normandië begon te lezen, vond ik in een boek een foto van twee kindsoldaten. Die jongens op de foto waren ongeveer zo oud als ik en dat intrigeerde me. Ik wilde graag weten wie ze waren en wat ze hadden meegemaakt, maar nergens vond ik infor-

matie. Toen ben ik zelf een verhaal beginnen verzinnen. Dat verhaal is uitgegroeid tot mijn eerste boek. Het was voor mij logisch en leuk dat mijn twee passies, schrijven en geschiedenis, samen kwamen.

Je bent een erg populaire jeugdauteur en bovendien ook al voor heel wat genomineerd geweest. Hoe ga je daarmee om?

SAX Natuurlijk is dat leuk. Er is wel een verschil tussen jonge lezers die iets goed vinden en volwassenenjury's die echt iets kennen van literatuur, vind ik. Veel auteurs zeggen: "Zolang de jongeren het goed vinden, is het goed." Jongeren moeten meegesleept worden in het verhaal en het is inderdaad heel leuk te horen dat ze het goed vinden, maar aan de andere kant is het ook erg waardevol als je vanuit een professionele hoek goede feedback krijgt.

Je vertelt zelf over het verschil tussen volwassenen en jongeren. Had je dit jonge doelpubliek (16+) voor ogen toen je begon te schrijven? Of zie je op dit moment je publiek breder?

SAX Voor mijn eerste boek heb ik daar totaal niet bij stil gestaan. Ik veronderstelde wel dat het een jeugdboek zou worden, aangezien ik zelf nog jong was. Ik stuurde het daarom ook naar jeugduitgeverijen. Het eerste boek werd gecategoriseerd onder 12+. Heel leuk om te zien dat samen met mijn leeftijd ook de hoofdpersonages en het doelpubliek verschuiven. De laatste boeken zijn allemaal 16+ en ik voel mij wel goed in de cross-overliteratuur, want het combineert de positieve dingen van jeugdliteratuur met de positieve dingen van volwassenenliteratuur.

Wat zijn die positieve dingen dan?

SAX De wereld van mijn hoofdpersonages is helemaal niet zover af van mijn eigen wereld. Ik hoef mij niet bezig te houden met een gepensioneerde zestiger die last heeft met zijn ex. Veel volwassenenauteurs vergeten dat een boek ook een verhaal mag bevatten. In de jeugdliteratuur zie je dat het verhaal erg belangrijk blijft. Anderzijds zijn 16-plussers ook geen kinderen meer. Ik hoef me dus niet druk te maken

De foto die aanleiding gaf tot Alines eerste boek

over het gebruik van moeilijke zinsconstructies bijvoorbeeld. Maar als ik zin heb om een seksscène te schrijven, dan schrijf ik er gewoon een. Het is leuk dat het speelse en het serieuze gecombineerd kunnen worden in cross-overliteratuur. Toen ik zelf vijftien was, verdwaalde ik in de volwassenenliteratuur omdat die cross-overliteratuur er gewoon niet was. Ik vind het leuk dat die kloof stilletjes aan wordt gedicht en dat de boeken zowel jongeren als volwassenen kunnen aanspreken.

Is het gemakkelijk om nu jeugdauteur te zijn? Veel jongeren lijken meer en meer te leven in een beeldcultuur. Merk je daar iets van?

SAX Ik ben zelf jong en heb die evolutie niet bewust ervaren. Eigenlijk houd ik me niet echt bezig met het aantal lezers. Er zijn er nog altijd die lezen, en die verdienen goede boeken.

Je schrijft historische jeugdromans. Zijn jongeren geïnteresseerd in geschiedenis?

SAX Ik geef historische lezingen en dan weten sommige *mannekes* hoeveel landingsvaartuigen op D-day het strand opkwamen, terwijl anderen met moeite Hitler kunnen situeren. Nu, ik trek mij dat niet aan. Ik probeer mijn verhaal altijd te kaderen zodat de lezers weinig voorken-

nis nodig hebben. Het belangrijkste is dat het boek je laat voelen wat er toen is gebeurd. Voor een verhaal moet ik weten wat mensen in die tijd aten, waar ze sliepen, welke kleren ze droegen, hoeveel een brood kostte... Het is erg zintuiglijk: je moet het kunnen ruiken, voelen, proeven. Maar ik denk wel dat hoe meer je weet over het onderwerp, hoe leuker het is te zoeken wat ik heb verzonnen en wat niet. Als je weinig weet, dan heb ik hopelijk die twee zo goed vermengd dat je toch een sfeerbeeld krijgt. Ik denk dat historische romans een goede manier zijn om geschiedenis te leren. Je leert dingen zonder erbij stil te staan.

Je bent doctoraatsstudente hier op de UA. Waarover gaat je onderzoek?

SAX De voorlopige titel is: 'De Weltanschauung van de Vlaamse collaborateurs tijdens de Tweede Wereldoorlog'. Het gaat over de manier waarop de kleine man in de straat in de collaboratie is gestapt of gerold. Ik ben op zoek naar motieven of patronen die blijkbaar leiden tot collaboratie.

Gebruik je de resultaten van je onderzoek voor je boeken?

SAX Af en toe laat ik het onderzoek voor mijn studies en mijn boeken samengaan. Mijn boek 'De hond van Roosevelt' is eigenlijk het onderwerp van mijn licentiaatverhandeling. 'Wij, twee jongens', een ander boek, gaat over een familie die emigreert naar Amerika. Op weg naar New York moeten ze overnachten in Antwerpen. Ze logeren in een speciaal logementhuis voor landverhuizers. In mijn tweede kandidatuur moesten wij een oefening over bevolkingsregisters op het Zuid maken. Ik heb toen gevraagd of ik wat van die oefening mocht afwijken en heb toen onderzoek gedaan naar dergelijke logementhuizen op het Zuid. Over de Vlaamse collaboratie heb ik nog geen boek geschreven, maar zeg nooit "nooit" natuurlijk.

Heb je genoeg tijd om die twee types onderzoek te combineren?

SAX Ik heb het altijd moeten doen: op de middelbare school, tijdens mijn opleiding Geschiedenis en nu opnieuw. Ik heb geleerd om te ►

Ik hoef mij niet bezig te houden met een gepensioneerde zestiger die last heeft met zijn ex.

combineren. Bovendien doe ik het zo graag dat ik er de nodige tijd in wil steken.

Weten je collega's van je bekendheid als jeugdauteur?

SAX In het literair wereldje doet mijn naam zeker een belletje rinkelen. De mensen hier weten wel dat ik boeken schrijf, maar ik denk niet dat ze weten waarover ze gaan. Dat het historische romans zijn en dat de Tweede Wereldoorlog er iets mee te maken heeft, zullen ze wel kunnen raden. De mensen die mijn boeken lezen zullen mijn naam wel herkennen, maar ik word niet elke vijf minuten aangeklampt, hoor.

Komt er een nieuw boek?

SAX Dat komt er zeker!

Weet je al waarover het gaat?

SAX Ik ben er al mee bezig, maar ik ben de laatste weken toch beginnen twijfelen. Ik wou een boek over Berlijn schrijven. Ik heb daar gestudeerd en heb een enorme affiniteit met de geschiedenis van de muur opgebouwd. Ik had bovendien ook een goede verhaallijn in gedachten. Maar na mijn twee boeken over Adriaan (*het hoofdpersonage uit 'Wij, twee jongens' en 'Schaduwleven, nvdr)*, wil ik misschien toch nog een derde verhaal over hem schrijven. Als auteur moet je met een buikgevoel schrijven. Het boek over Berlijn

schrijf ik nog te veel met mijn hoofd. Anderzijds zie ik een beetje op tegen een derde boek. Dat was niet het originele plan, zo'n vervolg schept immers ook weer verwachtingen. Ik hoop dat ik het ga doen, ik denk het wel.

Er komt dus een derde deel: een primeur!

SAX Het is een grote primeur dat ik nu zeg dat ik een derde boek overweeg. Veel lezers vragen naar een vervolg. Ik verduidelijk altijd dat het bij deze twee boeken blijft. Maar ik wil het niet schrijven omdat de lezers het vragen. Ik wil het eigenlijk vooral voor mezelf schrijven.

Tot slot, heb je zelf een favoriet jeugdboek?

SAX Ja! 'De wonderbaarlijke reis van Edward Tulane' van Kate DiCamillo, een verhaal over een porseleinen konijn dat na een wonderbaarlijke reis minder zelfingenomen wordt. Maar ook 'De jongen in de gestreepte pyjama' van John Boyne, dat over de Tweede Wereldoorlog gaat. Of wat had je gedacht? ■

TEKST: CHARIS DE CRAENE

FOTO: SAMUEL DE WILDE

Website: www.alinesax.be

dwars zoekt MEDEWERKERS

wij geven onderdak aan uw passie voor journalistiek, lay-out of fotografie

Mail ons op dwars@ua.ac.be of spring eens binnen op een van onze vergaderingen op woensdagavond om 20u in ons redactielokaal (Paardenmarkt 91, Antwerpen)

de HeroRats van de UA

TEKST: CHARIS DE CRAENE
& SARAH VAN HOOF
FOTO'S: WWW.APOPO.BE

De Universiteit Antwerpen heeft iets met ratten. Er lopen al enkele jaren verschillende onderzoeken op het departement Biologie waarin de knaagdierjes een heel erg belangrijke rol spelen. Prof. dr. Herwig Leirs probeert het uitbreken van de builenpest met zijn team aan de hand van rattentellingen te voorspellen, en prof. dr. Ron Verhagen begeleidt een onderzoek waarin ratten worden opgeleid om landmijnen op te sporen.

Virussen, ratten en satellieten

Het eerste onderzoek speelt zich voornamelijk in Centraal-Azië en Afrika af, waar nog steeds gevallen van builenpest worden vastgesteld. De builenpest, bij ons ook bekend als de Zwarte Dood, krijg je via een bacterie die wordt overgedragen door vlooiën. Die verspreiden zich vooral via wilde knaagdieren die niet vatbaar zijn voor de pest. Wanneer besmette knaagdieren en vlooiën met mensen in contact komen, kunnen deze geïnfecteerd geraken.

Professor Leirs en zijn team onderzoeken hoe het komt dat de pest op zo'n groot landoppervlak bepaalde jaren kan

voorkomen, en andere jaren helemaal niet. "Van het westen van Kazachstan tot Mongolië is er een strook waar de pest vaak voorkomt bij gerbils, vrij grote knaagdieren uit de woestijn," vertelt Leirs. Tijdens het Sovjettijdperk werden in deze streek heel wat rattentellingen gedaan om de mensen te behoeden voor de pest. Die tellingen werden erg nauwkeurig bijgehouden en op basis van die gegevens kan men nu bepaalde patronen herkennen. "De infectie kan zich pas verspreiden als er genoeg gerbils zijn. Er is dus een bepaalde drempelwaarde," legt Leirs uit. "Een besmette rat moet de mogelijkheid hebben een niet-besmette rat tegen te komen. Wanneer er niet genoeg ratten zijn, kunnen ze ook niet meer verder besmetten en is er weinig kans op verspreiding van de pest."

De ratten wonen in vrij grote kolonies, ongeveer 20 à 30 m², en omdat de vegetatie op de plaats van de kolonies opgegeten is, zijn de kolonies zichtbaar als open plekken. De onderzoekers proberen nu om met satellietfoto's de kolonies te situeren. Professor Leirs gaat ze opsporen en nakijken of ze bewoond zijn of niet. Wanneer er genoeg vegetatie is, zullen er veel bewoonde kolonies te vinden zijn en dus ook meer gerbils. Dat wil zeggen: een groter risico op pest. De ploeg gaat ook op expeditie richting Congo en Tan-

zania. Daar komt builenpest in verschillende dorpen voor. Hier gaat het echter niet om kolonies die voor veel knaagdieren zorgen, maar spelen andere factoren een rol. In het ene dorp komt jaarlijks pest voor, terwijl in een andere dorp amper twee kilometer verderop nooit pest voorkomt. Het team van professor Leirs onderzoekt hoe dat komt.

Cricetomys Gambianus als mijn detector

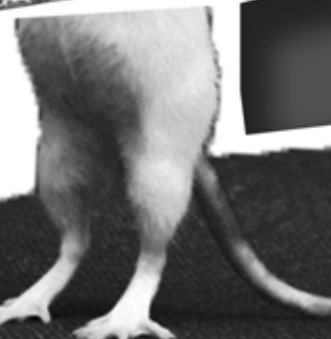
In de hele wereld liggen er op dit moment meer dan 100 miljoen landmijnen, verspreid over een 70-tal landen. Dagelijks worden er naar schatting 50 mensen gewond of gedood door een onopgeruimde antipersoonsmijn. Één van die landen is Mozambique, waar na de burgeroorlog zo'n 500.000 landmijnen achterbleven.

Tot voor kort gebeurde het ontminnen met peperdure hoogtechnologische opsporingsapparatuur, zoals radars, infraroodcamera's en robots. Op zoek naar een goedkoop en efficiënt alternatief werd eind jaren 90 de vzw APOPO opgericht, wat staat voor Antipersoonsmijnen Ontmijnende Productontwikkeling. In het kader van het APOPO-project startte professor Ron Verhagen een onderzoek naar ontminning met inzet van de *Cricetomys Gambianus*, of Gambiaanse ham-

sterrat. Al snel bleek dat deze rat uitstekend geschikt is als snel, goedkoop en natuurvriendelijk middel om landmijnen op te sporen.

Dit knaagdier beschikt immers over een uitstekende reukzin en kan geconditioneerd worden om te reageren op de geur van TNT. In Afrika, waar vandaag de meeste mijnen liggen, is ze een inheemse soort. Daardoor is ze volledig aangepast aan de lokale omstandigheden en zijn tropische ziekten aan deze rat niet besteed. Ze verdraagt ook verschillende baasjes en heeft een licht gewicht zodat de bom onmogelijk kan ontploffen wanneer ze er bovenop staat. Bovendien kan ze tot 8 jaar oud worden, waardoor de investering van de opleiding loont.

De ratten worden gekweekt en opgeleid in Tanzania, aan de Sokoine University of Agriculture in Morogoro, en verhuizen later naar Mozambique, waar vandaag 25 ratten volop meehelpten aan ontminningsprojecten. De ratten worden aan een leiband het mijnenveld ingestuurd en gaan rechtop staan wanneer ze een mijn hebben gevonden, waarna de mijn met precisie gesitueerd wordt en door een deskundige ploeg onschadelijk gemaakt. Tijdens één ontminningssessie doorsnuffelen de ratten gemiddeld 100 m². ■

Kunst op de campus

TEKST: SARAH SCHRAUWEN

FOTO'S: MAXIE ECKERT

Michaël De Clercq studeerde vorig jaar af aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten te Antwerpen en mag zich nu al de trotse eigenaar noemen van een tentoonstelling in Den Eik, de studentenresto op Campus Drie Eiken. Geen geheel onverwacht succes, aangezien hij bij zijn afstuderen twee prijzen in de wacht sleepte: de Prijs Piet Van Engelen voor schilderen en de ontwerpprijs voor de afstudeerprojecten. Nog tot 30 juni is zijn tentoonstelling te bewonderen in Wilrijk, nadien zal één werk permanent de Stadscampus opfleuren. *dwars* vond de tijd rijp voor een interview met deze jonge en veelbelovende kunstenaar.

De Commissie Kunst op de Campus kocht vorig jaar je schilderij 'De Clowns'. Was het de eerste keer dat je iets verkocht?

MICHAËL DE CLERCQ Ja, het was op de eindejaarstentoonstelling van de Academie. Er liepen wat mensen rond van de commissie Kunst op de Campus en die kopen elk jaar iets aan. Dit jaar was ik aan de beurt. Op die tentoonstelling verkocht ik nog twee of drie andere werken.

Datzelfde werk zal na de tentoonstelling op de Stadscampus te zien zijn. Ga je deze verwezenlijking komen bewonderen?

DE CLERCQ Zeker! Het plan was eerst om het op te hangen in een vergaderzaal, maar één iemand was er tegen: die persoon kon het om een of andere reden niet zien (*lacht*). Ze vond het waarschijnlijk te gruwelijk. Dan hebben ze beslist

om het in de Agora te hangen. Ik ben daar al eens geweest om naar het voetbal te kijken, dus ik kom zeker terug! Als er wat meer mensen zijn, is het wel leuk om de reacties te zien van voorbijgangers. Volgende keer kom ik eens eten en schuif ik bij aan een tafeltje, incognito, om te horen wat de studenten ervan vinden.

Kan je goed omgaan met kritiek?

DE CLERCQ Ja, dat lukt wel. Ik vind het sowieso al leuk als mensen iets over mijn schilderijen zeggen. Of ze het nu goed vinden of niet, het is mijn werk en tenslotte is wat ik denk het belangrijkste. Maar bevestiging is altijd welkom (*lacht*).

Wat vind je van de initiatieven van de Commissie Kunst op de Campus?

DE CLERCQ Echt plezant. Als beginnende kunstenaar is het

“

Of mensen mijn schilderijen goed vinden of niet, het is mijn werk en tenslotte is wat ik denk het belangrijkste. Maar bevestiging is altijd welkom (*lacht*).

”

een grote stap vooruit om opgemerkt te worden door zo'n commissie. Bovendien wil ze studenten ook motiveren om meer naar kunst te kijken en dat is ook belangrijk.

Hoe voelt het om als jonge, pas afgestudeerde kunstenaar je werk tentoongesteld te zien?

DE CLERCQ Heel erg leuk. Het is bovendien een mooie ruimte. Ik heb er verschillende oudere werken tussen hangen, maar ook nieuwe schilderijen. Om die allemaal samen te zien op zo'n plek, dat is echt wel adembenemend. Met die geordende muren en dat binnenvallend licht komen ze hier echt tot hun recht.

Is je afgewerkte kunst iets waar je nog mee bezig bent of is het een project dat in het verleden ligt?

DE CLERCQ Nu ze hier hangen zijn ze echt af, dan kom ik er later ook niet meer aan. Maar normaal gezien werk ik echt lang aan een werk, gemiddeld vijf tot zes maanden. Soms duurt het wel eens een jaar. Al goed dat ze hier nu ophangen, anders blééf ik eraan prutsen.

Ben je al van kinds af aan bezig met kunst of is het een liefde die pas later is gegroeid?

DE CLERCQ Dat is wat later gekomen. Ik heb eerst alle mogelijke richtingen gedaan op de humaniora: begonnen met Latijn, afgezaakt naar Moderne Talen. Op dat moment zei een leraar tegen mij dat ik beter iets met kunst ging doen. Ik heb zijn raad opgevolgd, maar in het vijfde of zesde middelbaar ben ik toch Handel gaan doen: ik wou geld verdienen. In die lessen was ik echter heel de tijd tekeningen aan het maken en uiteindelijk interesseerde geld me toch niet zo (*lacht*). En zo ben ik op de Academie verzeild geraakt.

Wie zijn je grote idolen in de kunstwereld?

DE CLERCQ Goh, dat zijn er veel. Ik hou van alle stijlen en

stromingen. Om maar enkele inspiratiebronnen te noemen: Donald Baechler, Jan Cox, Walter Swennen, Neo Rauch, Franz Kline, Cy Twombly, de Neue Wilde, Willem de Kooning... De laatste weken ben ik veel bezig met Pieter Bruegel de Oude. Momenteel bestudeer ik ook Alfred Hitchcock: zijn inscenering, zijn ruimtes, de gedetailleerde sets... Daarachter liggen al de kabels en rommel, maar dat ene stuk is echt perfect in orde. Sindsdien probeer ik in mijn schilderijen ook scènes te brengen.

Welk kunstwerk betekent voor jou het meest?

DE CLERCQ Moeilijke vraag! Ik denk het kleine doekje met een Mickey Mouse-masker op. Het is van enkele jaren terug, uit een periode dat ik om niets meer gaf. Ik had wat slechte commentaren gekregen op de Academie en alles liep stroef. Ik wou gewoon schilderen waar ik zin in had! Als ik er dat jaar niet door zou zijn, was ik voor kok gaan studeren. Het interesseerde me allemaal niet meer. Sinds ik dat schilderij gemaakt heb, gaat alles veel vlotter. Ik heb niet meer dat gevoel van opgekropte ideeën die ik er niet uit kreeg.

Op verschillende schilderijen staan gasmaskers.

DE CLERCQ Ja, dat gebruik ik wel vaker. Het is begonnen met dat Mickey Mouse-schilderij. Ik vond het wel interessant hoe maskers mensenhoofden vervormen, hoe mensen niet wachten op de natuur voor een volgende evolu-

tie, maar dat we alles zelf beginnen aan te passen. Wat is natuur en wat cultuur? Als de mens iets vervaardigt, is dat dan ook natuur? Daar staan die maskers eigenlijk voor. Maar als het zo begint op te vallen, zal ik het vanaf nu wat minder gebruiken (*lacht*).

Waar ben je nu vooral mee bezig? En wat zijn de plannen voor de volgende jaren?

DE CLERCQ Ik volg nu een opleiding aggregaat, maar ik weet nog niet of ik daar wel verder mee wil gaan. Voor de toekomst ligt alles nog open. Mijn droom is natuurlijk te kunnen leven van mijn schilderijen. Waarschijnlijk ga ik volgend jaar gewoon werken en daarnaast blijven schilderen. Met mijn diploma schilderkunst geraak ik wel niet zover, maar dat aggregaat op zak zal zeker helpen. Les geven is natuurlijk ook een optie, in de Academie of op de humaniora. Mensen wat aanleren en de uiteindelijke resultaten ervan zien, geeft echt voldoening. ■

Mei '68, die bizarre maand
waarin de **Franse Communistische Partij**
van leer trok tegen “**linkse provocateurs**”, terwijl
bij ons vanuit het **Katholiek Vlaams**
Hoogstudenten Verbond (KVHV) werd
opgeroepen tot “**omverwerping van de**
bourgeoisie”. Wat blijft er **veertig jaar** na
datum van over en waarom zouden we er ons vandaag
nog iets van moeten aantrekken?

Daar er in de jaren zestig veel te protesteren en te contesteren viel, zal de lezer ondertussen genoegzaam bekend zijn. De tijdsgeest werd niet enkel getekend door de intrede van een televisie in elke huiskamer en de doorbraak van de popmuziek, maar ook door de dekolonisatiegolf in de derde wereld, het protest tegen de uitzichtloze Vietnamoorlog en de strijd van de Amerikaanse burgerrechtenbeweging tegen apartheid.

Het brede palet aan protestbewegingen uit die tijd wordt vandaag gemakshalve ondergebracht onder de verzamelterm mei '68, waarbij nogal snel een amalgaam gemaakt wordt van het studentenprotest in Parijs en de *Summer of Love* in San Francisco. Nochtans hadden de netjes geknipte studentenleiders als Dutschke of Cohn-Bendit op het eerste zicht niet veel gemeen met de kleurrijk uitgedoste figuren die in Londen en aan de Amerikaanse Westkust het mooie weer maakten. Deze laatsten haalden hun inspiratie vooral bij de Amsterdamse provo's en ook wel bij LSD en marihuana. Tijdens een gesprek in de Franse talkshow 'Ce soir (ou jamais!)' in januari dit jaar vertelt de legendarische producer Joe Boyd – die ondermeer Pink Floyd lanceerde – daarover: "En Angleterre mai '68 n'était pas sérieux, c'était une révolution de style (...). On disait: 'quand la

mode de musique change, les murs de la ville tremblent.' On a vraiment cru ça." De betogende studenten in Duitsland, Frankrijk en ook België hadden ondertussen minder interesse voor de 'mode de musique', maar des te meer voor de 'mode de production'. Zij gingen hun inspiratie zoeken bij ongerepte types als Marx, Mao, Marcuse, Sartre en Guevara.

Er waren natuurlijk wel overeenkomsten tussen de predikers van de vrije liefde en die van de dictatuur van het proletariaat. Zo geeft oud-studentenleider Kris Merckx vandaag toe dat "het beschikbaar worden van 'de pil' in 1965 meer hielp om ons te bevrijden van wat ze ons op colleges hadden verboden of wijsgemaakt dan de lectuur van grote politieke of filosofische geschriften." Ook in Frankrijk kwam het protest op gang met de bezetting van het meisjesstudentenhome in Nanterre door de mannelijke studenten. Het was de repressie die volgde op deze actie tegen de heersende seksuele moraal, die de vonk in de pan deed slaan en begin mei '68 resulteerde in de bezetting van de Sorbonne en het Quartier Latin.

Een week later volgde *la nuit des barricades*, die de Franse hoofdstad omtoverde in oorlogsgebied. Ondertussen brak overal in het land een algemene staking uit met

op haar hoogtepunt meer dan tien miljoen stakende arbeiders. Wekenlang werden bedrijven bezet en directies opgesloten in hun kantoren. Resultaat van dit alles? Enerzijds een klinkende verkiezingsoverwinning voor zittend president De Gaulle in juni, maar anderzijds ook een verhoging van het minimumloon met 25%, een algemene loonsverhoging van 10%, een vierde week betaald verlof en de oprichting van een syndicale vertegenwoordiging op bedrijven. Waarschijnlijk doelde de tweemaal geselecteerde Franse president Sarkozy eerder hierop, toen hij vorig jaar in Bercy zijn bevolking opriep "de rompre réellement avec l'esprit, avec les comportements, avec les idées de mai 68".

Ook in Vlaanderen stonden de studenten op straat. Oorspronkelijk was dat voor de eisen van de ook toen al enigszins dementerende Vlaamse Beweging. Hun eis voor de splitsing van de unitaire Leuvense universiteit stuitte op het stugge "nee" van de Belgische bisschoppen. Tijdens de vierdaagse revolutie van mei '66 moet "Walen Buiten!" echter al gauw plaats ruimen voor slogans tegen Kerk en Kapitaal. Op 11 november 1965 voelde Karel Dillen de bui al hangen: "Wat is er in dat Katholiek Vlaams Hoogstudenten Verbond nog katholiek en nog Vlaams?", jammert de peetvader van Vlaams extreem-rechts in 't Pallieterke. In

hun gedicht '11 juli '68' dienen Hugo Claus en Walter De Bock hem van antwoord:

"[...] VLAMINGEN, uw 'eigen aard', uw 'cultuur', het beveiligen van uw bloed en bodem zijn onbelangrijk geleuter vergeleken bij de ware ontvoogding die moet doorgevoerd worden en die de Vlaamse afhankelijkheid van het kapitaalmonopolie moet doorbreken [...]."

De studenten eisen inspraak over het universitaire beleid en de lesinhoud. Vanaf 1962 al beslist de Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS) het studentensyndicalisme te gaan belijden. In 1964 komt daar de eis voor democratisering van het onderwijs bij, een jaar later die van de erkenning van de student als 'intellectuele arbeider' en dus van het recht op een studieloon. Vooral het ex-cathedraonderwijs en de vaak wereldvreemde cursussen zijn de kop van Jut. In januari 1968 zit het er dan echt dik tegen, wanneer de Leuvense universiteit drie weken daverd onder het studentenprotest. In maart 1969 is het de beurt aan Gent waar de studenten op straat komen voor vrije meningsuiting na het verbod van een debat over pornografie. In Antwerpen blijft het rustig omdat de jezuïeten van het UFSIA het op een akkoordje gooien met de studenten en zelf (beperkte) inspraakorganen oprichten.

Het moet toegegeven dat de (gedeeltelijke) democratisering van het onderwijs, de studenteninspraak, het verdwijnen van een aartsconservatieve moraal en een minder wereldvreemd curriculum positieve verworvenheden zijn van mei '68. Toch is er ook een vaak onderbelichte schaduwzijde aan deze woelige meimaand: het op geregelde tijdstippen weerkerende gezeik over de passiviteit en de politieke desinteresse van de huidige studentengeneratie, misschien het beste verwoord door deze oudere broer van een bekend hoofdredacteur:

"Het is voor niemand nog een geheim dat de Vlaamse student [...] voor niets meer warm te krijgen is, tenzij voor dansavondjes, kroeglopen [...] en zo nu en dan wat studentikoze folklore [...] En nu mag het verbond vandaag extreem-links zijn, morgen ultra-rechts en overmorgen hopeloos conservatief, het raakt allemaal hun koude kleren niet [...] Zij worden hoe langer hoe meer een troep van deftige burgervriendjes, kruideniertjes, die slechts één doel hebben: een diplomaatje te halen, een bemiddeld vrouwtje trouwen, een paar kindjes kopen en wegzakken in een gestyleerd salon. De grote massa ontbreekt het aan de elementaire interesse voor hun eigen universitaire problemen." (Wilfried Van Cauwelaert in *Het Volk*, 30 – 31 oktober 1965) ■

In wiens naam?

In het overkoepelende studentenblaadje van de Stadscampus ontspon zich de voorbije weken tussen de voorzitter van Unifac en enkele *dwars*-medewerkers een discussie over de wenselijkheid van condoomautomaten op de Stadscampus. Roel Boons (studentenvertegenwoordiger bij Unifac en VUAS) roept in het voorwoord van de Unifac-post van 15 april op om "in godsnaam verder te werken aan belangrijkere thema's" dan de installatie van condoomautomaten op de Stadscampus van de Universiteit Antwerpen (mijn cursief). Een merkwaardige redenering want God en zijn aardse trawanten vinden seksualiteit best wel een hot topic.

Een greep uit het aanbod: Johannes Paulus II vond dat seksualiteit enkel was toegestaan binnen een huwelijk tussen man en vrouw en met de intentie om koters te kweken. Niet iedereen had dat goed begrepen. Recent immers riep paus Benedictus XVI in de VS nog op om te bidden voor de slachtoffers van pedofiele priesters. In eigen land bevestigde kardinaal Danneels de uitspraken van zijn makker Léonard, die had beweerd dat homoseksualiteit een onvolledig ontwikkelde vorm van seksualiteit is. En Alfonso Lopez, een Vaticaans kardinaal, verklaarde dat condooms niet afdoende beschermen tegen AIDS omdat er volgens hem minuscule gaatjes in condooms zitten waar het virus door kan.

Roel Boons vindt condoomautomaten een afschuwelijk zicht en studenten kunnen terecht in de naburige winkels. Kortom, "de universiteit is toch absoluut de plaats niet om te voorzien in zo een dienst." De discussie gaat dus over hoe ruim de dienstverlening aan studenten moet worden begrepen. *dwars*-redacteurs Ciska Hoet, Astrid De Wit en Jonas Vincken pleiten in een open brief om die dienstverlening ruim op te vatten. "Een overkoepelende

studentenvereniging staat in voor alles wat met de sociale aspecten van het studentenleven te maken heeft en daar hoort wat ons betreft ook seksualiteit bij."

Ook de Vrijzinnige Dienst van de Universiteit Antwerpen denkt er zo over. Precies daarom organiseerden we vorig academiejaar een peiling in verband met de wenselijkheid van condoomautomaten. Dit zijn de resultaten: 355 mensen reageerden, waarvan ongeveer 200 studenten en 150 personeelsleden. 340 mensen zijn voor en slechts 15 mensen zijn tegen! Daarom hebben we gepleit voor een respectvolle en bewuste seksualiteit waarbij de ander niet enkel een middel is ter bevrediging van de eigen verlangens. Waar zelf gekozen grenzen uiting geven aan wederzijds respect en verbondenheid. Een seksualiteit die zich bewust is van het gevaar van seksueel overdraagbare aandoeningen en aanspoort tot verantwoordelijkheid. Een humanistische visie dus die niet afkerig staat ten aanzien van genot, die een persoonlijke invulling toejuicht en waarbij condoomgebruik een normaal onderdeel is van een preventiebeleid.

Indien u er ook zo over denkt, spreek dan uw studentenvertegenwoordiger aan of surf naar www.ua.ac.be/lustenzonde en vul de peiling in!

Hartelijk,

Jurgen Slembrouck
Vrijzinnige Dienst
jurgen.slembrouck@ua.ac.be

www.jangojim.be

“Als jullie elke les zo ver gaan zitten, dan kan ik vanaf nu mijn gebruikelijke broodje scampi met looksaus nemen voor de lunch.”

PROF. DR. KRIS HUMBEECK (LITERATUURWETENSCHAPPER)

Niemand ontsnapt aan de tand des tijds, de aftakeling, het begin van het einde, de slijtage van de carrosserie, het vals gebit en houten been. Deze maand heeft SMS naast de gewone nonsens aandacht voor onze bejaarde naaste. Respect voor ouderen!

Hé, wat drijft daar nu? Dat dacht een groepje senioren uit Manchester tijdens hun wekelijks zwempartijtje. Een van de senioren werd namelijk Jaws-gewijs achtervolgd door een drijvende drol. De directie van het zwembad besloot het water niet te vervensen omdat het om een consistent en niet om een vloeibaar exemplaar ging.

Een onvruchtbare vrouw is zoveel waard als een geit. Lieve lezers, gelieve *dwars* geen haatmail te sturen of een proces aan te smeren, want dit is geen uitspraak van uw geliefde maandblad. Het is echter wel een ruildeal die plaatsvond tussen twee Bulgaarse boeren

op een dierenmarkt in Plovdiv. De eerste boer was namelijk verliefd op de vrouw van de tweede boer, die op zijn beurt meer nut zag in de geit van de eerste boer.

Als je iets doet, doe het dan goed. Een wijze uitspraak die een 93-jarige Welshman graag ter harte neemt. De senior, chauffeur van beroep, had in zijn 76 jaar dienst geen enkel ongeluk veroorzaakt. Toen hij zich echter naast een uitstralraam van Porsche wou parkeren, liep het mis. De oude knar ramde twee sportwagens en veroorzaakte voor 75.000 euro schade.

De val van een Duitser werd op een wel heel merkwaardige manier gebroken. Door herstellingen in een appartementsgebouw werkten de liftdeuren niet meer goed, en viel de verstrooide man zeven meter naar beneden. Hij overleefde echter de klap dankzij het lichaam van een vrouw die de dag eerder in de liftkoker was gedonderd.

Probeer je het volgende in te beelden: je komt terug van vakantie, stapt uit de auto, haalt de huissleutel uit je broekzak en reikt naar de deur, tot je plots beseft dat je huis er niet meer staat. Dit overkwam een brave Rus wiens stoute buur het huis van drie verdiepingen steen voor steen afbrak om de hele handel te verkopen.

Graag een klein applausje voor José Bacqué. Deze 82-jarige Spanjaard behaalde onlangs zijn dertiende universitair diploma. Na een rechtenstudie van enkele jaren waren filosofie, geografie, geschiedenis, kunstgeschiedenis, Engels, Frans, Duits, Hebreeuws, economie, bedrijfseconomie, geneeskunde en geesteswetenschappen aan de beurt. De oude man heeft besloten zich nu op het Arabisch te storten. Bij deze wenst *dwars* jullie veel succes met het behalen van jullie ene, pietluttige diplomaatje.

WIM COREYNEN

Een verslag van de **12-urenloop anno 2008,** of: de vergane glorie van het studentenleven

De muren van 't Kaf op Campus Drie Eiken getuigen van andere tijden. Een tiental foto's geven een indruk van de UIA-loop in het academiejaar 1999-2000: de hemel is grijs, de studenten dragen truien met lange mouwen en een grote groep dringt rond de loperstent om een rondje voor hun faculteitsclub te kunnen lopen.

Langer dan eenieder van ons zich kan herinneren, wordt elk jaar in april een estafetteloop op CDE georganiseerd, de UIA-tegenhanger van de gocartrace op Campus Middelheim. Delen van de campus worden afgezet om de studenten het 600 meter lang parcours te laten lopen. Vroeger streden de studentenclubs 24 uur lang tegen elkaar. Ondertussen wint de club die gedurende 12 uur de meeste ronden heeft gelopen. Het prijzengeld wordt uitgekeerd in vaten bier, maar eigenlijk loopt iedereen voor iets anders: de eeuwige roem van zijn club.

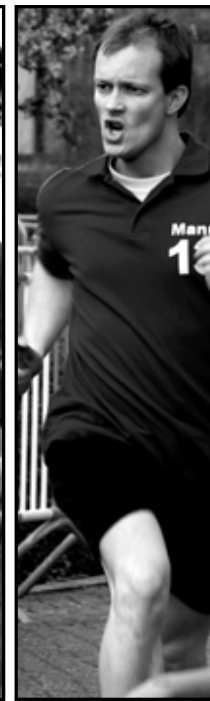
Dit jaar organiseerden ASK-Stuwer en de UA Sportraad op 10 april de 12-urenloop. Op aanvraag van de overkoepelende club heeft de rector laten weten dat op deze donderdag alle namiddaglessen van de buitencampussen geschorst zijn. Op parking 2 van CDE ruikt het naar hamburgers en barbecuehapjes, elk uur geeft ASK-Stuwer een gratis vat en op een podium treden groepjes op waarmee verschillende muzieksmaken worden bediend. Elke deelnemende studentenclub bereidt eten en verkoopt het aan zeer schappelijke prijzen. De zon schijnt, een aantal moedige studentes draagt zelfs rok en t-shirt. Tussen de kraampjes staan tafels en stoelen met goed zicht op het podium. Je zou kunnen denken: wat wil een student meer?

In het loperstentje heerst een ijverige drukte: lopers spurten binnen, geven het clubstokje door, de volgende lopers vertrekken. Hoewel elke club voldoende sportievelingen vindt om tot de laatste minuut mee te rennen, lijkt het alsof op deze 12-

TEKST & FOTO'S: MAXIE ECKERT

“De belangstelling voor studentikoze activiteiten neemt af, maar toegegeven: de creativiteit van de organisatoren ook.”

urenloop vooral praesidiumleden van de buitencampussen en hun aanhangsels te vinden zijn.

Wat de “nieuwe student” verwacht van studentikoze activiteiten, vraagt menig praesidium zich al enkele jaren af. Tot grote frustratie van de studentenclubs wordt het engagement en de geïnvesteerde tijd niet weerspiegeld in de opkomst op de activiteiten. Ook vandaag offert een meerderheid van de studenten een lesvrije namiddag eerder op voor de studie dan voor een studentikoos evenement. Zijn het de tussentijdse testen (“intensieve studieopvolging”), dagenlange en verplichte practica, of de seminars (“praktijkgericht leren”) die de studiedruk zodanig verhogen dat de nieuwe student geen tijd meer heeft om zich te ontspannen? Zorgen internet en DVD ervoor dat wij ons kot niet meer uit willen? Of is de tijd van het bloeiende studentenleven nu eenmaal voorbij?

Publikumsbeschimpfung van de nieuwe student is heel verleidelijk, maar is dat het hele verhaal? Neen, zo blijkt ’s avonds. De belangstelling voor studentikoze activiteiten neemt af, maar toegegeven: de creativiteit van de organisatoren ook. Na

de prijsuitreiking en het afsluitende optreden van Buscemi vindt in de Konijnenpijp de 12-urenloop-TD plaats. Voor wie het fenomeen Konijnenpijp niet kent: die maakt deel uit van het bunkercomplex in het fort en is, net als de andere gebouwen, eigendom van de UA. De Konijnenpijp behoort tot één van de drie grotere bunkers die door de studentenclubs van de buitencampussen gebruikt mogen worden als clublokaal en TD-locatie. Er zijn nog weinig avonden waarop studenten voor de Konijnenpijp in lange rijen aanschuiven. Enkel TD’s met de grote thema’s zoals de Pink Party en de Temptation TD worden goed bezocht. De Konijnenpijp is dan uitbundig versierd, de muziek kent voldoende variatie en er worden naast bier en frisdrank ook andere drankjes geschonken. Kom je op een andere TD, dan kun je enkel op basis van de personen achter de toog uitmaken welke club het feest organiseert. Elke tweede bezoeker draagt een lint van een buitencampusclub en meer charme dan bier voor één euro in een bunker heeft het feestje niet. Ben je eens op zo’n TD geweest, heb je ze allemaal meegemaakt. Dit is weer zo’n avond, en de Konijnenpijp is niet eens half gevuld. Je zou voor minder thuis blijven. ■

{extra cathedra}

Luc Herman, literatuurwetenschapper

Studenten Taal- en Letterkunde kennen hem van het vak Literaire Genres, alwaar hij narratologisch verantwoorde uiteenzettingen biedt omtrent proza. Studenten Engels kennen hem als de hard-boiled cowboy met goede inborst, dwars vroeg hem naar zijn superkracht, en vond een afwasborstel. Dames en heren: Prof. Dr. 'Lucky' Luc Herman.

U bent de superheld van de toekomst. Wat zou uw naam zijn en over welke bijzondere kracht zou u beschikken?

Mijn naam zou Mister Tito zijn, en ik zou alle conflicten vermijden.

Wat zou u het liefst bij u hebben als u gestrand was op een onbewoond eiland?

Toch maar zonnecrème, in de hoop dat er na een maand of drie een gsm uit de lucht valt.

Wat is voor u de allermooiste film-

scène aller tijden?

Momenteel is dat de lange scène uit 'Paris, Texas' van Wim Wenders, waarin Harry Dean Stanton aan Nastassja Kinski uitlegt wat er in hun relatie is misgelopen. De twee hebben mekaar jarenlang niet gezien. Stanton spreekt Kinski toe in de erotische club waar ze is gaan werken. Hij zit zoals elke klant in het donker en kan haar door eenrichtingsglas bekijken en toespreken via een telefoon. Nabijheid en afstand tussen partners in één bizar verhelderende situatie samengebracht, met hartverscheurende muziek van Ry Cooder op de achtergrond.

Van welk boek van de laatste tien jaar heeft u het meest genoten?

Mag elf jaar ook? In september 1997 had ik in Portugal een groot zomerhuis gehuurd, en door omstandigheden heb ik daar twee weken in mijn eentje doorgebracht. Ik had een roman bij

om te recenseren: 'Underworld' van Don DeLillo. Het schitterende weer, de zalige omgeving en de onverwachte situatie droegen bij tot een onvergetelijke lectuur. En het boek zelf mocht er ook best zijn, met wonderlijke episodes over afval, taal en baseball - een Amerikaanse historische roman die mij even de illusie gaf dat ik het land begreep maar deze illusie, hoe kon het ook anders, tegelijk zo fijnzinnig ondermijnende dat een duik in het zwembad zich bestendig opdroeg.

Wat mogen uw kinderen niet uitspreken dat u vroeger wel heeft uitgesproken?

Mijn zoon is negentien: veel te oud voor verboden.

Stofzuigen op Queen of afwassen met Duran Duran? (combinaties zijn mogelijk)

I wash a mean dish, dus doe mij maar afwassen met Queen.

"Ik kan stevig uit de bol gaan tijdens een ruige sessie luchtgitaar."

PATRICK LOOBUYCK

Patrick Loobuyck, moraalfilosoof

Alle studenten van de derde Bachelor kennen hem - al dan niet met goede herinneringen - van het vak Levensbeschouwing, waar hij tevens cotitularis van is. dwars ging op zoek naar de man achter de moraalfilosoof, en vond een bedreven luchtgitarist. Dames en heren: Prof. Dr. Patrick Loobuyck.

Voor welk televisieprogramma blijft u steevast thuis?

Wel, ik ben eigenlijk helemaal geen televisiekijker, laat staan dat ik voor een programma zou thuisblijven. We hebben thuis ook geen kabel, en we behelpen ons met een slechte antenne, waardoor je soms eerst lang moet staan zwaaien en zoeken met dat ding om goed beeld te krijgen. Meestal heb ik daar het geduld niet voor. En als het dan toch lukt, ben ik dikwijls ontgoocheld over wat men ons aanbiedt. Bovendien wordt ons om duistere reden ook dat plezier binnenkort ontnomen, want kijken via antenne zal niet meer mogelijk zijn. We zullen ons op termijn dus wel iets digitaals moeten aanschaffen. Ik heb wel enkele televisieprogramma's op dvd nadien bekeken. Ondermeer de serie 'Terug naar Oosterdonk' en 'Het

Eiland' wist ik wel te smaken.

Uw leven wordt verfilmd, de hoofdrol gaat naar: Ben Stiller, Brad Pitt of Al Pacino?

Ik vind het een ijdele gedachte dat dit zou gebeuren en ik hoop voor de kijker dat er straks iets indrukwekkends gebeurt in mijn leven, want tot nog toe zal het niet zo heel erg veel boeiend filmmateriaal opleveren, vrees ik. De drie genoemde acteurs hebben elk wel hun kwaliteiten maar qua uiterlijk maakt waarschijnlijk Brad Pitt het meeste kans om gecast te worden. Hij zal wel bereid moeten zijn om zijn haar serieus te laten groeien, gezien ik tot enkele jaren een filosoof met een paardenstaart was.

Welk boek zouden al uw studenten gelezen moeten hebben, en waarom?

Ach, boeken aanraden vind ik een delicate zaak. Boeken moeten gelezen worden door mensen die ze graag lezen, en smaken en voorkeuren kunnen erg verschillend zijn. Bovendien zijn er mensen die graag lezen en mensen die niet graag lezen, ik wil daar abso-

luut niet opdringerig in zijn. Zelf geniet ik het meest van romans die wat filosofisch zijn, maar er moet wel een goed verhaal aan vasthangen, anders kan ik evengoed vakliteratuur lezen. In mijn top drie staan 'De naam van de roos' van Umberto Eco, 'De ontdekking van de hemel' van Harry Mulisch en 'De Toverberg' van Thomas Mann. Voor dit laatste meesterwerk moet je wel wat tijd uittrekken. Wat mij erin fascineert zijn de beschouwingen over de tijd en de tijdsbeleving, en vooral de beschrijving van de botsingen en verschillen tussen het religieus-christelijke wereld- en mensbeeld enerzijds en het atheïstisch humanistische wereld- en mensbeeld anderzijds. Onlangs las ik ook 'Nietzsches tranen' van Irvin Yalom, over de fictieve ontmoeting en gesprekken tussen Nietzsche - de filosoof met de hamer - en dokter Breuer - de grondlegger van de psychoanalyse. Het is geen filosofisch werk, maar biedt wel een interessante kijk op menselijke verhoudingen.

Hoe ziet uw ideale avondje uit eruit?

Mij kan je niet straffen door me een avondje rustig te laten werken, zeker als ik aan het schrijven ben. De

meeste doordeweekse avonden probeer ik inderdaad ook wat te werken. Maar een ideale avond? Nadat ik een hele dag "gevaderd" heb (ik heb drie kleine kindjes) er even tussenuit kunnen knippen, eerst iets gaan eten (mag best romantisch zijn), daarna een heel rustige sauna en massage, liefst in volledige stilte; en daarna, als 't mooi weer is, een terrasje met vrienden, of beter, nog wat wijn drinken en babbelen rond een vuurtje tot we daar allemaal samen in slaap vallen (goed wetende dat deze ideale avond niet resulteert in een ideale ochtend...).

Ontspan u liever met klassieke muziek, of laat u zich headbangend gaan met Metallica?

Ik speel zelf klarinet in een symfonisch orkest en ik kan ook thuis en in de auto echt genieten van en geëmotioneerd worden door klassieke werken. Maar het selecte groepje vrienden dat mij kent van op de dansvloer, weet dat ik ongelooflijk uit de bol kan gaan tijdens een ruige sessie luchtgitaar. En dan kan het er best wel eens stevig aan toe gaan.

BRAD PITT

LUC HERMAN

Ontwaak, dromer! Het is zomer!

Na een lange periode van ballingschap achter cursussen en handboeken kan u zich eindelijk gaan uitleven waar de vrijheid heerst: in de drank! Na een ontzuivering wacht er weer heel wat mooie cultuur. Wij tappen uit een vaatje dat u een roes van twee maanden zal bezorgen.

woensdagen Het Oude Badhuis: Film (elke woensdagavond van de zomer wordt aan het Stuivenbergplein een aardige selectie films getoond)

vrijdagen Openluchttheater Rivierenhof: Concert (elke vrijdagavond opent OLT zijn deuren voor een gratis optreden, het perfecte begin van een zomerse nacht)

21/03- 21/09 Muhka: Fantasy (kunstenaar Koen van den Broeck

leeft zich uit in de vaste collectie van het Museum voor Hedendaagse Kunst)

28/05 Film: Martin Scorsese, 'Shine a Light' (documentaire over The Rolling Stones aangevuld met exclusieve concertbeelden)

04/06 Zuiderpershuis: Kader Abdolah (de Nederlandse Iranes licht zijn vertaling van de Koran toe)

11-14/06 Monty: PARTS, 'Graduation Tour' (twintig afstuderende dansers en choreografen van Anne Teresa de Keersmaekers internationale school voor hedendaagse dans geven hun visitekaartje af)

14-15/06 Antwerp Expo: Rommelant (Kopen en verkopen van brocante, rommel en tweedehandswaaren, verouderde of

beschadigde stocks, verzamelingen,...)

20-22/06 Roma: Tutti Fratelli, 'Lui-zenopera' (Tutti Fratelli ontstond uit verschillende ontmoetingen tussen leden van Antwerps Platform Generatiearmen, muzikanten en professionele theatermakers, ze brengen een stuk gebaseerd op Bertolt Brechts 'Driestuiversopera')

20/06-13/09 Fotomuseum: Belga's Focus on Sports (tientallen jaren al staan de fotografen van Belga op de juiste plek om de passie, emotie en spanning van sport vast te leggen. Belga voorziet eveneens een werkstation naar aanleiding van de Olympische Spelen)

20/06-30/09 Amsterdam: Stedelijk Museum: The Vincent Award (de vijf genomineerden voor deze

belangrijke prijs stellen tentoon, onder hen een Belg, Francis Alÿs)

21/06 Scheld'Apen: 10 jaar Scheld'Apen (een ongetwijfeld hip feestje ter ere van een decennium apen aan de Schelde)

23/06 Sportpaleis: Bruce Springsteen (The Boss en zijn E Street Band zouden normaal in het Koning Boudewijnstadion concerten, maar verhuizen naar Antwerpen)

28-29/06 Ecohuis: BorgerRio (een gratis tweedaags werelddmilieu-feest waar winkeliers, kunstenaars en verenigingen de handen in elkaar slaan om de Turnhoutsebaan om te toveren in de Borgerhoutse Ramblas)

01-05/07 Vlaamse Opera: Koninklijk Ballet van Vlaanderen, 'The Return of Ulysses' (ballet over

het eindeloze wachten van Penelopeia op Odysseus, en een goede reden om de prachtige opera eens te bezoeken)

06/07 Dageraadplaats: Groove-Z (live reggae met cultuurmarkt, let vooral op de sterrenhemel)

09/07 Film: Peter Berg, 'Hancock' (na een hele resem (super)helden op het witte scherm is het nu tijd voor Will Smith die de nerveuze en sarcastische held Hancock speelt)

10-13/07 Luik: Les Ardentes (ondanks zijn jonge leeftijd slaagt dit festival erin om een erg aantrekkelijke affiche samen te stellen, wij raden M.I.A., CSS en The Kills aan)

12/07 Stuivenbergplein: Guerillaland (origineel muziekfestival in een groen kader georganiseerd door Guerilla)

17-20/07 Dour: Dour Festival (als u tijdens Les Ardentes net als *dwars* aan een zwembad lag in Zuid-Frankrijk, dan kan u vier dagen later al herkansen op het geweldige Dour Festival)

19/07-28/09 Gent: S.M.A.K.: Collectiepresentatie (de afgelopen jaren kocht of kreeg dit kindje van Jan Hoet heel wat nieuwe werken, deze zomer kan u gaan kijken wat de actuele kunst te bieden heeft)

21/07 Sint-Jansplein: Feestmarkt (omdat we allemaal

Belgen zijn, vieren we dat in het centrum van het multi-culturele Antwerpen)

25-27/07 Boechout: Sfinks (indien u een half uurtje Antwerpen uit fietst, rijdt u het epicentrum van wereldmuziek en dito circus, theater en film binnen)

09/08 Linkerwoofers (festival op Linkeroever, de affiche is nog niet bekend, maar de vorige editie was met bands als Das Pop en The Tellers alvast een groot succes)

14-17/08 Park 'Den Brandt': Jazz Middelheim (onze grote trots Toots Thielemans en de geweldige Amerikaanse rapper José James zijn de eerste namen)

16/08 Antwerpse Musea:

Museumnacht (van 19u tot 01u openen maar liefst 15 musea hun deuren, uiteraard voorzien van de nodige randanimatie)

27/08 Openluchttheater Rivierenhof: José Gonzales (deze Zweedse Argentijn is behalve een covermachine ook een goede singer-songwriter)

30-31/08 Antwerpen: De Karavaan en Cultuurmarkt van Vlaanderen 2008 (op zaterdag trekken praalwagens door de stad, op zondag toont de infomarkt het cultuuraanbod van 2008 en in de binnenstad kan je genieten van allerlei gratis optredens)

Modemuseum
www.momu.be

Zuiderpershuis
www.zuiderpershuis.be

TRIX
www.trixonline.be

deSingel
www.desingel.be

Monty
www.monty.be

Toneelhuis
www.toneelhuis.be

KMSKA
www.kmska.be

Muhka
www.muhka.be

FotoMuseum
www.fotomuseum.be

Arenbergschouwburg
www.arenbergschouwburg.be

AMUZ
www.amuz.be

Scheldapen
www.scheldapen.be

Hof Ter Lo
www.ccluchtbal.org

Petrol
www.petrolclub.be

Buster
www.busterpodium.be

CCBe
www.ccbe.be

De Roma
www.deroma.be

De Kern
www.antwerpen.be/dekern

Vleeshuis
www.museumvleeshuis.be

Rataplan
www.rataplanvzw.be

TEKST: JONAS VINCKEN
FOTO'S: MAXIE ECKERT

Met de tanden op elkaar geklemd, de pijn verbijtend

Interview met Amos Oz, Israëlisch auteur en nu ook UA-eredoctorandus

Als de Zweden weer eens op zoek zijn naar kandidaten voor een Nobelprijs literatuur, is de naam Amos Oz nooit ver weg. Zijn lat ligt echter hoger: hij ambieert zowaar de Nobelprijs voor de vrede. Oz' oeuvre beperkt zich immers niet tot fictie: zijn boek 'Hoe genees ik een fanaticus' werd op luid applaus onthaald door eenieder die vrede boven oorlog verkiest. Het Centrum Pieter Gillis van de UA, dat waakt over het actief pluralisme aan onze instelling, overhandigde hem op 6 mei dan ook een eredoctoraat voor zijn studie over het fanatisme.

Amos Oz Iedereen kent de drang om mensen te veranderen. Soms denken we dat we het doen om de bestwil van de anderen, maar dat kan al snel omslaan in fanatisme. De fanaticus is niet geïnteresseerd in zichzelf, hij is geïnteresseerd in jou. Hij wil jou veranderen: je geest, je stemgedrag, je eetgewoonten, wat dan ook. In elke mens schuilt een fanaticus: het is dus oppassen geblazen voor onze duistere kant.

Uw boek over het fanatisme heet 'Hoe genees je een fanaticus'. Vertel het ons: hoe begin je daaraan?

Oz Het beste tegengif voor fanatisme is humor. Ik heb nog nooit een humoristische fanaticus gezien noch heb ik ooit een humoristisch persoon in een fanaticus zien veranderen. Als ik 'gevoel voor

humor' in capsules kon steken en de hele bevolking kon overtuigen om mijn antifa-natismepil te slikken, zou ik ongetwijfeld een Nobelprijs verdienen. Veel mensen voorspellen me een Nobelprijs in de literatuur, maar ik zou er liever één voor de vrede winnen voor die uitvinding.

Shakespeare versus Tsjechov

U schrijft ook veel over het Israëlisch-Palestijnse conflict. Welke afloop voorspelt u?

Oz Je kan het vergelijken met een tragedie op scène. Er zijn twee mogelijke eindes: het Shakespeariaanse slot en het Tsjechoviaanse (Tsjechov was een Russische toneelregisseur, nvdr.). Aan het einde van Shakespeares tragedies is

gerechtigheid misschien geschied, maar de scène is altijd bezaaid met bloed en lijken. Tsjechovs stukken eindigen anders: iedereen is gedesillusioneerd, teleurgesteld en bitter, klemmt de tanden op elkaar en verbijt de pijn, maar alle personages leven ten minste nog.

Ik zoek al jaren naar een Tsjechoviaanse – geen Shakespeariaanse – oplossing voor het Israëlisch-Palestijnse conflict. Idealisme is gevaarlijk als je daardoor de realiteit uit het oog verliest. Zowel de Israëlische als de Palestijnse vredesbewegingen geloven intussen gelukkig in een pragmatisch compromis. Happy ends bestaan niet. We moeten leren denken in Tsjechoviaanse termen: niemand krijgt alles wat zijn hart begeert, maar iedereen blijft in leven.

Dat is nu niet het geval: de nieuws-

berichten over Israël en Palestina zijn gevuld met tanks, helikopters en zelfmoordterroristen. Of is er nog een andere kant, die wij in het Westen niet te zien krijgen?

Oz Ja, soms is er ook licht aan het einde van de tunnel. Ik vind het hoopgevend dat er zowel in Israël als in Palestina een sterke vredesbeweging opkomt. Ze zijn het niet altijd eens met elkaar, maar hun doel is hetzelfde: een vredevolle en pragmatische oplossing. De kloof tussen hen is allesbehalve onoverbrugbaar.

Een nieuw marshallplan

Krijgen de vredesbewegingen te weinig steun van het Westen?

Oz Europa en de Verenigde Staten geven

ons niet de steun die we nodig hebben in het zoeken naar vrede. Te vaak krijgen we het vermanende vingertje, vooral van Europa: schaam jezelf, dit mag je niet doen, dat doe je fout... Soms zwaait het vingertje richting de Palestijnen vanwege het terrorisme, soms naar de Israëli's omdat zij de Palestijnen onderdrukken. Wat we nodig hebben is empathie, hulp en steun.

U pleitte in het verleden reeds voor een marshallplan voor Israël en Palestina.

Oz De armoede in het Midden-Oosten schept het broeierige klimaat waarin fundamentalisme gedijt. Dat is het probleem, maar meteen ook de oplossing. Zoals de Verenigde Staten met het toenmalige Marshallplan Europa er weer bovenop hielpen, zo zou men ook het Midden-Oosten er bovenop kunnen helpen, te ►

INTERVIEW MET AMOS OZ

beginnen bij alle Palestijnse vluchtelingen. Ze leven in armoede en hun situatie is volledig hopeloos: op die manier kweek je terroristen.

Is religie ook een drijvende motor achter het conflict?

Oz Religie op zich niet, religieuze fanatici wel. Zij vormen een kleine minderheid, maar wel de gevaarlijkste. Dat geldt trouwens niet enkel voor Israël en Palestina. Het probleem dat de wereld vandaag teistert, is niet de botsing der beschavingen of de clash tussen de islam en het Westen. Het is de strijd tussen fanatici en gematigden, in alle hoeken van het religieuze en politieke spectrum.

Vreest u nooit dat er noch een Shakespeariaans, noch een Tsjechoviaans einde aan het conflict zal komen? Dat Israël en Palestina zich nog jarenlang in dezelfde patstelling zullen bevinden?

Oz Ik kan de toekomst niet voorspellen en zeker geen exact tijds kader schetsen. Ik ben echter hoopvol. Zowel bij de Israëli's als bij de Palestijnen dringt het besef door dat er aan het einde van de dag een tweestatenoplossing moet komen. Helaas doen de fanatici aan beide zijden er alles aan om dit te voorkomen.

Is het Tsjechoviaanse einde ook niet typisch voor uw boeken? Een happy

end vind je er niet in. Vaak blijft iedereen verweesd achter.

Oz Ik schrijf over liefde, duisternis en de schemerzone ertussen. Je hebt gelijk. Mijn boeken hebben geen happy end, maar ze eindigen ook niet à la Shakespeare met veel doden of Grote Gevoelens als rechtvaardigheid. Ze eindigen in

een instabiel, ongelukkig compromis.

Autobiografische Amos

Dat einde is het Israëliësch-Palestijns conflict volgens u ook beschoren. Is het dan uw politieke visie die uw schrijven

beïnvloedt of andersom?

Oz Beide spruiten voort uit dezelfde geest, de mijne. Ik kan er dan ook geen strikt onderscheid tussen maken, of zeggen wat door wat beïnvloed wordt.

U groeide op in een sterk gepolariseerde samenleving. Wordt u dan nog

“Mijn vader heette Klausner, dus zo wilde ik niet heten”

sterker door je achtergrond gedetermineerd dan anderen?

Oz Ik denk dat iedereen sowieso gedetermineerd wordt door het milieu waarin hij of zij geboren wordt: plaats, sociale klasse, familie en kennissen... Mijn hele

oeuvre is diep geworteld in mijn eigen levensverhaal, in de Israëliësch geschiedenis en de Israëliësch tragedie. Het is wat ik ken en wat ik voel. Ik kan niet schrijven over het leven van een onbekende. Vraag me niet het verhaal te schrijven van een Chinese vrouw, want dat kan ik niet. Ik ben geen literaire toerist.

Is het dan niet onterecht dat enkel uw roman 'Een verhaal van liefde en duisternis' autobiografisch genoemd wordt? Geldt dit niet in zekere mate voor al uw werk?

Oz Mijn boeken zijn autobiografisch, maar niet confessioneel. Autobiografische literatuur is niet noodzakelijk op feiten gebaseerd. Ik schrijf altijd autobiografisch, zonder ooit bekentenissen te doen.

U werd geboren als Amos Klausner. Toen u veertien was, veranderde u uw achternaam in 'Oz', dat "kracht" of "moed" betekent.

Oz Dat maakte deel uit van mijn rebellie tegen mijn vader: ik besliste om in niets te zijn zoals hij. Hij was een stadsmens, dus ging ik in een kibboets (een collectieve landbouwnederzetting, nvdr.) wonen. Hij was een intellectueel, dus ging ik met tractoren rijden. Hij was klein, dus wilde ik groot worden. Nou ja, dat laatste is niet echt gelukt (lacht). Mijn naam veranderen hoorde bij deze opstandigheid; hij heette Klausner, dus zo wilde ik niet heten.

Voelt u zich anno 2008 meer Amos Klausner of meer Amos Oz?

Oz Rebellie is als een boomerang: ook ik keerde al snel terug naar mijn oude zelf. Ik ben nu zowel Klausner als Oz. Ik had in die tijd voor de naam Oz gekozen omdat kracht en moed twee dingen waren waar ik veel nood aan had, maar weinig van bezat. Die keuze was dus vooral wishful thinking. Intussen hoop ik dat er toch al iets meer waarheid in schuilt. ■

MEXICO:

HET LAND WAAR STUDEREN EEN LUXE IS

TEKST & FOTO'S: LISA LEFEVER

Studeren in Mexico. U denkt: *¡Sombreros, cactus y tequila!* U hebt, beste lezer, voor een deel gelijk. Dacht u ook aan met de Mustang naar school, niet naar school kunnen gaan, piramides en wolkenkrabbers om de hoek? *That's Mexico, baby*, een land dat barst van de (onoplosbare?) contrasten.

Heb je me al gezien?

Met een bonkend hartje begeef ik me op een zonnige morgen naar mijn nieuwe universiteit: de TEC van Monterrey. De Jennifer Lopessen en Ricky Martins duiken achter elk hoekje op en timmeren mijn ego in elkaar. Overal waar ik kijk, zie ik hakjes: gouden, zilveren, met pareltjes en paarse. Mijn slippers branden aan mijn voeten. Een klasgenoot, ook op slippers, helpt me uit de nood. "Maak je geen zorgen," zegt ie met een grijns, "dit is de TEC van Monterrey, niet Mexico." En gelijk heeft hij. Mijn nieuwe universiteit, dé nummer 1 in Mexico, straalt een ongekende rijkdom uit: studenten die met de laatste mode pronken, een parking vol luxeauto's en bewaking aan de ingang om "u" tegen te zeggen.

Buiten de schoolpoort

Mijn flatje bevindt zich op een kleine tien minuten wandelen van veelkleurig hakjesland. Op mijn weg kom ik geen hakjes meer tegen, maar honderden flinke werkmanschoenen die me zonder schaamte nafluiten. *¡Oye güerita!* Net zoals Belgen een zwak hebben voor een door de zon gekuste huid, gaan zij uit hun dak bij witjes. Deze voorkeur gaat zelfs zo ver dat de dames hier geen zelfbruiner gebruiken, maar een crème die je velletje een tintje lichter zou maken.

Tripje hier, tripje daar

Het hoge industriegehalte van Monterrey jaagt me herhaaldelijk naar het vliegtuig om andere oorden op te zoeken. De laaggeprijsde vliegtuigmaatschappijen die als paddestoelen

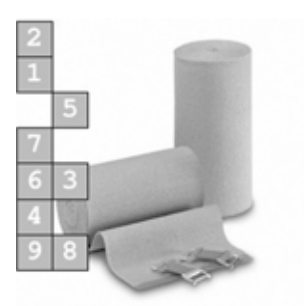
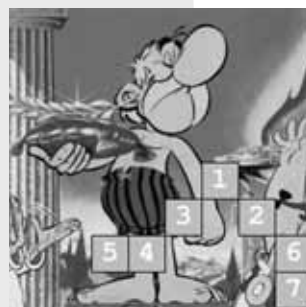
uit de Mexicaanse grond opduiken, maken deze beslissing des te makkelijker. Mexico Stad, Acapulco en Guanajuato, ik bezoek ze allemaal. In Mexico Stad ga ik steevast de sfeervolle basiliek van de maagd van Guadalupe bezoeken. In de les leerden we dat 90 procent van de Mexicanen het christendom aanhangen en 100 procent guadalupanos zijn. De gekleurde versie van Maria waakt als een moeder over alle Mexicanen en dat brengt een kleurige cultus met zich mee, die een tot voor kort ongelovige (*¡Viva Guadalupe!*) als ik behoorlijk verrast. De verbeterde staat van de wegen, de toenemende veiligheid en de vriendelijkheid van de Mexicanen zorgen ervoor dat het land van de taco's en de mariachi's een steeds populairdere bestemming wordt voor de internationale toerist. En er is voor elk type reiziger wat wils: piramides en musea voor de cultuurliefhebber, relaxen in een haciënda voor zij die aan rust toe zijn of je surfplank temmen op de wilde golven van de Westkust voor de sportieveling.

Na de pret, de realiteit

Al dat moois heeft helaas ook zijn keerzijde. De meerderheid van de Mexicanen heeft nog steeds niet genoeg pesos om op zijn minst zijn eigen land te kunnen verkennen. Gebrek aan scholing beknotten de kansen van velen. Corruptie, familiaal geweld en vervuiling maken de ongelijkheid des te groter. Kan jij je inbeelden dat je moeder je op een dag zegt dat je niet meer naar school kan gaan, omdat je gezin krap bij kas zit? Zou je dan kiezen voor werk aan een minimumloon, drugs om de pijn te verzachten of een reis naar de Amerikaanse grens met het risico je familie nooit meer terug te zien? Studeren in Mexico heeft me vooral geleerd niet te snel te oordelen en al mijn kansen, mijn vele kansen, te grijpen. Niet alleen om een mooie toekomst voor mezelf te verzekeren, maar ook voor de anderen, die nét dat duwtje nodig hebben dat wij ook gekregen hebben. ■

leef je uit in
de pashokjes van plezier

Elk van de negen afbeeldingen bepaalt een woord. Dit woord past exact in het bijhorende puzzelstukje. Vul dat woord in, maar doe dit volgens de cijfertjes. De puzzelstukjes passen op hun beurt exact in het vierkant rooster. Daarin vormen ze een vraag, en het antwoord daarop is wat wij zoeken.

Stuur uw oplossing naar dwars@ua.ac.be. Als het juist is, komt uw naam in een pot terecht. Daaruit trekt een volstrekt onschuldige hand de winnaar. Natuurlijk heeft die winnende student prijs.

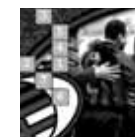
Dankzij de inspanningen van de Associatie en de Stad Antwerpen zijn de cultuurcheques weer een feit. *dwars* geeft elke maand een cheque weg, met dank aan het departement Studentgerichte Diensten.

A blank 10x10 grid of squares, intended for drawing a picture.

Oplossing *dwards* 46:
tetitatus

(of: het is tijd dat het uit is)
Hadden het juiste antwoord gevonden
en winnen de felbegeerde cultuur-
cheques: Christophe Van Dijck en
Joris Van Den Bossche

M	E	T	W	E	L	K
E	M	E	M	O	R	A
B	E	L	E	Z	I	N
Z	E	I	H	U	G	O
C	L	A	U	S	Z	I
J	N	L	E	V	E	N
V	A	A	R	W	E	L

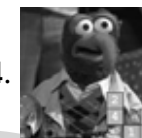
1. AC Milan

Bezem 2.

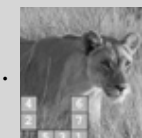
3. Ella

Gonzo 4.

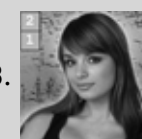
5. Kameel

Leeuwin 6.

7. Verhuizers

VJ 8.

9. Wet

dwars

van de maand

met Silvio Berlusconi

Caro Silvio,

Vooreerst zou ik u willen feliciteren met uw verkiezingsoverwinning. Niet alleen met de net behaalde, maar ook met alle voorgaande. In donkere dagen van regeringsformaties en staats hervormingen, vraag ik mij wel eens af wanneer België haar Berlusconi zal krijgen. Bij u was het gepalaver over splitsingen niet waar geweest. U weet tenminste hoe u vrienden moet maken, u kent hun bankrekeningen en andere pittige details. We zouden er niet alleen op politiek vlak op vooruit gaan, ook onze tv zou schitteren als nooit tevoren. Uw bedrijf Mediaset bracht het Italiaanse amusement op een totaal ander niveau: grote shows, sierwijken met pluimen in hun *derrière* en iedereen miljonair!

Meermaals heb ik genoten van uw kleurrijke quizen. Zij die naast de prijzen vielen, laat u ook niet in de kou staan. Ik denk hierbij aan de jonge vrouw die tijdens een debat polste naar uw oplossingen voor werkloze jongeren. Als een redder in nood kwam u met een oplossing: u bood zowaar uw eigen miljonairszoon aan als echtgenoot. Mooie, jonge vrouwen hebben niets te zoeken op de arbeidsmarkt, er zijn genoeg rijke huwelijkskandidaten om hen uit de armoede te redden. Desondanks blijven sommigen beweren dat u het allemaal voor uzelf doet! Die wet die er voor zorgde dat u onschendbaar zou worden als premier, voerde u in omdat u wist dat Italië nood had aan een goede leider. Italië kon het zich niet permitteren een voorman als u te verliezen. Natuurlijk had u zelf ook liever een tijdje uitgerust op kosten van de staat. Maar zo bent u niet. U bent zoals ze dat in onze contreien

noemen: een *werkerke*! Zelfs vóór u in de politiek zat, was u al sociaal begaan. Zo liet u in de jaren 70 een arme zuiderling overkomen, want u had een stalknecht nodig. Wist u veel dat deze Vittorio Mangano een maffiabaas was.

U bent de Atlas van Italië, die zonder een zucht het land op uw schouders laat rusten. U geeft uw volk alles. 90% van de televisiezenders zijn van u, een voetbalploeg: van u, uitgeverijen: van u! Om nog maar te zwijgen over de kranten die u geheel

vrijwillig financiert. Toch durven enkele nietsnutten uw naam te beschimpen op de openbare zender, RAI. Ik denk hierbij aan de journalist Travaglio, die maar boeken over u en uw zogezegde maffiavrienden publiceerde. En maar rijk worden ten koste van uw goede naam. Alsof dat nog niet genoeg was, vond desbetreffende het ook nog eens

nodig om met zijn literaire fictiewerkjes uit te pakken in een talkshow. Hij was echter niet de enige, ook anderen haalden het in hun hoofd vragen te stellen over de herkomst van uw geld. Gelukkig laat u zich niet doen. Toen u enkele maanden later premier werd, liet u ze met één vingernip van het scherm verdwijnen. U hebt gelijk: men behoort geen leugens te vertellen in uitzendingen die door het volk betaald zijn!

Ondanks al deze tegenwind maak ik mij geen zorgen over u. Ik zie dat u het goed maakt. De Italianen hebben juist gekozen. Zelf had u dat zien aankomen. U weet ook wel dat uw land niet vol achterlijke burgers zit, want zoals u verklaarde, zijn zij die voor links kiezen niet helemaal goed bij hun hoofd. Qua vrienden zit het ook goed. U kwam samen op met de kleindochter van il Duce, Alessandra Mussolini. Verder heeft u Giuseppe Ciarrapico, een trotse fascist, aan uw zijde. Maar laten we vooral uw oude studiekameraad Dell'Utri niet vergeten. Hij is uw rechterhand, helaas is deze hand wel veroordeeld wegens banden met de maffia. Maar ja, wie is dat niet in de Italiaanse politiek?

Het gaat u goed, mijn vriend, en als het u allemaal teveel wordt, mag u altijd komen meebouwen aan een beter België. Bij *dwars* belonen we u alvast met een snor!

PS: Als die miljonairszoon van u nog vrij is, mag die ook altijd meekomen! ■

LIES VAN GRIEKEN

TEKST: CHARIS DE CRAENE, FOTO: MAXIE ECKERT

Gilbert Vandamme begon in 1975 als tekenaar te werken op Campus Drie Eiken, waar hij tekeningen voor verfraaiing- en verbouwingswerken maakte. Vandaag werkt hij nog steeds voor de technische dienst, maar dan als adjunct-veiligheidsadviseur. Samen met het brandweerteam van de campus houdt hij de veiligheid in de gaten. Van dringende uitvoeringen en snelle interventies is hij naar eigen zeggen niet bang. Hij gaat op controle bij werkzaamheden of vernieuwingen en één keer per maand organiseert hij een evacuatieoefening in een universiteitsgebouw op Drie Eiken. Door de erg goede samenwerking met de brandweerlui en evacuatieleiders verloopt dat altijd erg vlot. Naast deze oefeningen en controles richt Gilbert ook cursussen in. Meestal dienen die om personeel op te leiden, maar soms kan iedereen deelnemen. Personeel, professoren en studenten leren brandjes blussen en omgaan met veiligheid. Dankzij Gilbert kan iedereen met een gerust hart op Campus Drie Eiken vertoeven.

